

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXIV. letnik.

V Ljubljani, avgust 1907.

VIII. zvezek.

Enajsta nedelja po binkoštih.

Dolžnosti do sv. Cerkve.

Vse je prav storil; gluhim je dal slišati, mutastim govoriti. Mark. 7, 37.

V veselem začudenju je klicalo ljudstvo, ko je Jezus ozdravil gluhomutca: *Vse je prav storil; gluhim je dal slišati in mutastim govoriti.* Kako srečno je bilo pač ljudstvo, kateremu je bilo dano gledati Gospoda in čuditi se njegovim čudežem! Mi sedaj sicer nimamo te sreče, da bi gledali Zveličarja, vendar pa uživamo njegove milosti v obilni meri, dobivamo bogate deleže iz zakladov, ki jih je prinesel na svet. Po sv. krstu smo sprejeti v njegovo Cerkev, otroci smo njegove neveste matere sv. katoliške Cerkve, ki nam s polnimi rokami siplje darove svojega ženina.

O, da bi vendar vedeli dostojno ceniti to srečo, o, da bi nikdar ne pozabili, da smo udje kraljestva, ki ga je Jezus Kristus ustanovil na zemlji! Naj bi vendar zvesto spolnovali dolžnosti, ki nam jih nalaga sv. Cerkev, in s tem očitno pokazali, da nismo samo katoličani po imenu, ampak tudi po življenju! To je resna stvar, vredna pomisleka. V današnjih časih silno popuščajo vezi, ki so do sedaj skupaj držale človeško družbo; silno se širi tudi duh nepokorščine do postavnih duhovskih in svetnih oblasti. Koliko jih je med katoličani, ki zanemarjajo svoje otroške dolžnosti do matere sv. katoliške Cerkve, jih lahko mišljeno in celo zaničljivo opuščajo, zraven pa še tiste zasmehujejo, ki nočejo ž njimi potegniti! Veliko bolj, kakor nekdanj, je dandanašnji

potrebno ljudstvo opozarjati na dolžnosti, ki jih imamo do namestnice božje na zemlji, do sv. Cerkve. Katere pa so te dolžnosti? Katoličanov dolžnost je: sv. Cerkvi hvaležni biti in jo poslušati.

I. Rekel sem, da moramo sv. Cerkvi hvaležni biti; in to po pravici, saj je sv. Cerkev 1. za Bogom naša največja dobrotnica.

Dobrote pa nam začne deliti precej, ko pridemo na svet. Sv. vera nas uči, *da smo po naravi otroci jeze božje* (Efež. 2, 3.), *ker je po nepokorščini enega človeka postalo veliko grešnikov* (Rim. 5, 19.). Pod oblastjo hudobnega duha smo prišli na svet; pod njegovo oblastjo bi bili tudi ostali, da nas ni sv. Cerkev ljubeznivo sprejela v svoje naročje, nas oblila z vodo življenja in mazilila z oljem božje milosti. V trenutku sv. krsta pa je bežal od nas hudič in postali smo otroci božje ljubezni. Naša duša se je po svetem krstu bliščala v čudoviti lepoti, angeli so stopili doli k nam in nas odeli s kraljevim plaščem izvoljenosti, nas kronali s krono življenja. Sedaj so tudi o nas veljale besede sv. Janeza, ki pravi: *Poglejte, kakšno ljubezen nam je skazal Oče, da se božji otroci imenujemo in smo!* (1. Jan. 3, 1.)

S tem, da nas je sv. Cerkev sprejela med svoje, nam je skazala neizmerno večjo dobroto, kakor jo more skazati najmočnejši in najljubeznivejši kralj svojemu edinemu sinu. Ali ni naša sveta dolžnost, hvaležnim biti zato? To je bila sicer njena prva dobrota, vendar nikakor ne tudi zadnja. Brezštevilna jih je še drugih dobrot, ki nam jih dannadan deli sv. Cerkev. S čim naj pač začnem in s čim naj neham pri naštevanju? Dannadan nas sv. Cerkev blagoslavlja, priporoča božjemu usmiljenju. Na oltarju daruje za nas nebeško daritev, ž njo nam odpira bogate, neusahljive studence milosti. Poučuje nas v sv. veri, v ljubezni nam kaže pot, ki vodi proti nebeški domovini. V bridkostih in trpljenju nas tolaži, nam otira solze. Deli nam sv. zakramente, v zakramentih nepopisljiva bogastva. Nakratko, da govorim s sv. Pavlom: deli nam darove, *da imate vsega dovolj in ste bogati v vsako dobro delo.* (2. Kor. 9, 8.)

Kdo bi se upal trditi, da ni treba kristjanu hvaležnim biti za vse te dobrote? Toda še več: kaj bi bil človek brez upanja? Kaj bi bila zemlja brez upanja? Prebivališče divjih zveri v človeški podobi: zakaj, kdo bi bil pač tako nespameten, da bi živel

pošteno, krščansko pri vsi svoji revščini, medtem ko vidi, kako se dostikrat največjim hudobnežem najbolje godi; kdo bi ne po-
tegnil z njimi, ako bi ne imel vere in upanja v boljše življenje,
ki pa je prihranjeno le čednosti.

Glejte, sv. Cerkev mu da je zagotovilo in upanje, da ga po tem revnem življenju na zemlji čaka onkraj groba *neizmerno visoka večna čast, katera vse preseže* (2. Kor. 4, 17.), mu zatrjuje, „da nas je Gospod naš Jezus Kristus zavoljo svojega velikega usmiljenja prerodil v živo upanje po vstajenju (Jezusa Kristusa) od mrtvih v nestrohljiv in neognjušen in nezvenljiv delež, prihranjen vam v nebesih, kateri ste v božji moči ohranjeni po veri za zveličanje, katero ima razodeto biti poslednji čas, v katerem se bote veselili, če morate zdaj malo žalovati v mnogoterih skušnjavah“ (1 Pet 1, 3—6.).

Pa ne samo obeta nam sv. Cerkev to večno življenje; sveta Cerkev je ob enem tudi pot, po kateri se pride v srečno večnost. Jezus Kristus je ustanovil le sv. katoliško Cerkev, le edino njej je ukazal, naj vodi človeške duše v nebesa. Tedaj nas more le edino sv. katoliška Cerkev zveličati, le edino ona nam kaže pravo pot v večno življenje. Zato pravi sv. Ciprijan: „Tisti ne more imeti Boga za Očeta, kdor nima sv. Cerkve za mater; kakor se ni mogel nihče rešiti, ki ni bil v Noetovi barki, ravno tako se ne more rešiti pogubljenja, kdor nalašč noče biti ud sv. katoliške Cerkve.“ (lib. de unit. eccl.) Ravno to priča tudi sv. Teodoret (in Jes. Nat. int. 2.): „Le v katoliški Cerkvi je rešenje in zveličanje; kdor ni v njej, nima deleža v večnem življenju“.

Glejte predragi, velikanske dobrote, ki nam jih deli sv. katoliška Cerkev, glejte veselo upanje, ki ga nam daje Kristusova nevesta! Glejte veliko dolžnost hvaležnosti do svoje matere!

Vse dobrote vkupaj, ki si jih ljudje skazujejo, da, ki jih starši dele otrokom, so slaba senca v primeri z dobrotljivostjo sv. Cerkve. Kako grda nehvaležnost tedaj, pa tudi kako velik greh je, da ljudje, ki se imenujejo katoliške kristjane, pozabljajo svojo mater sv. Cerkev, in ne samo pozabljajo, ampak tudi zaničujejo in preganjajo. To je dandanašnji, žalibog, na dnevnem redu.

O njeni lastni otroci so njeni najzagrizenejši sovražniki; zoper njo, sv. Cerkev, ki jih je ljubeznivo sprejela za svoje in obsipala z dobrotami, prav po satansko divjajo. Pojte v družčino navidezno izobraženih, pa spridenih ljudi, napeljite govor na

vero, sv. Cerkev, pa bote slišali bogokletnih zabavljanj obilo čez vse, kar je svetega: vzemite v roko kak časnik, ki mu je vse drugo prva, Bog in pa Cerkev zadnja briga, pa bote videli, kako divja sprideni svet s pomočjo tiskane besede zoper vse, kar le nekoliko diši po veri in Cerkvi.

Denar, pravijo, je sveta vladar, toda ne samo denar, tudi tisk, tiskana beseda, razne knjige in časopisje je dandanašnji sveta vladar. V politiki, javnem mnenju, narodnem gospodarstvu, v leposlovju, umetnosti, trgovini, sploh v vseh strokah javnega društvenega življenja, mogočno vpliva dandanes tiskana beseda v časnikih in knjigah. Glejte ta vpliv, ki ga ima tisk na življenje, so porabili brezbožni, neverni ljudje, da z njim napadajo sveto vero, sv. Cerkev. O kakšne knjige in kakšni časopisi se dandanašnji izdajajo in prodajajo za majhne krajcarje, ali celo zastonj razdeljujejo. Koliko strupa se razliva po njih, s kakšnim sovražtvom napadajo vse, kar je svetega. Od sv. očeta do zadnjega vernika, ki še hodi v cerkev in ne trobi v njihov brezverski rog, vse, vse ometujejo z blatom zaničevanja in zasmehovanja. Po listih in lističih, po debelih knjigah in drobnih zvezkih kar mrgoli samih psovk in zabavljanj čez vero Jezusa Kristusa, čez njegove namestnike, čez kristjane, ki se zavedajo svojih krščanskih dolžnosti. Skrivno in očitno, po učenih razpravah in preprostih povestih in zraven še na kolikor mogoče nesramen način se zaletava brezbožnost in nevera v skaló sv. Petra.

To so žalostna znamenja, strašni pojavi spridenosti današnjih dni. Ali morebiti mislite, da bo Bog to nehvaležnost, to sramotno zaničevanje sv. Cerkve pustil brez kazni? Ne. Dandana se očitneje kaže, da se bodo nad marsikaterim kraljestvom tudi tukaj pri nas v Evropi spolnile Zveličarjeve besede, ki jih je govoril Judom: *Povem vam, da bo od vas vzeto božje kraljestvo in bo dano ljudstvu, katero bo svoj sad dalo.* (Mat. 21, 43.)

Kako naj si pač razlagamo, da se marsikateremu vladarju dandanes maje krona na glavi? Vera zginja izmed ljudstva, ž njo pa se podirajo tla, na katerih stoje kraljevski prestoli. Vsa oblast prihaja od Boga. Bog sam je določil, naj država varuje sveto Cerkev, sv. Cerkev pa naj uči ljudstva pokornim biti posvetni oblasti. V krajih pa, kjer si država prizadeva zatreti vero in Cerkev, ali vsaj skuša biti brez teh dveh, se ji maje podnožje, temelj, zato se ji ruši poslopje, ki ga je sezidala in ga hoče

ohraniti brez ogeljnega kamna, ki je Kristus, vera in sv. Cerkev. Nazaj tedaj k Bogu, nazaj k njegovi Cerkvi! Spoznaj, svet, da je Bog začetek in konec sveta, da On vzdržuje red med ljudmi, ne pa vojaki in policaji, spoznaj, da ti je sv. Cerkev največja zaslomba, da med dobrimi kristjani ni preteпов, vstaj, in nepokorščine nasproti posvetni oblasti. *Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega!* Veren katoličan ve, da kdor se postavni oblasti ustavlja, se Bogu samemu ustavlja; sv. Cerkev ga to uči, sv. Cerkev skrbi s svojimi nauki, da je mir med narodi, da vlada edinost in sreča na zemlji.

Glejte neizmerne dobrote, ki jih Cerkev deli človeškemu rodu, posameznemu človeku ravno tako, kakor celemu ljudstvu. In za vse te dobrote naj bi ji človek ne bil hvaležen? In to ne samo v srcu, ampak tudi v dejanju.

II. Kako pa skažimo sv. Cerkvi svojo hvaležnost tudi v dejanju? S tem, da jo poslušamo. 1. Sv. Cerkev je mati vernikov. Brez sv. vere in Cerkve bi bil človek namestu božjega hudičev otrok, ali boljše rečeno, hudičev suženj. Sv. Cerkev pa ga je sprejela med svoje, božje otroke. „V kopelji prerodenja in v prenovljenju sv. Duha nas je rodila za nebesa, je postala naša mati, veliko boljša mati, kakor je bila Eva, kateri se imamo zahvaliti le za trpljenje in revščino tega sveta. Sv. Cerkev je ostala naša dobra mati od ure našega rojstva do današnjega dne: sv. Cerkev nas blagoslavlja in obsipljuje z dobrotami. Ker je res naša duhovna mati, zato smo ji dolžni pokorščino. To smo se učili tudi v katekizmu pri četrti božji zapovedi. Besede sv. pisma, ki blagoslavlja dobro in prokletstvo kličejo na slabe otroke, veljajo tudi otrokom matere sv. Cerkve, kristjanom: „Ako ima kdo trmastega in neukrotljivega sinu, ki ne posluša povelja svojega očeta ali svoje matere, naj ga primeta in ljudstvo mesta naj ga s kamenjem posuje.“ (5. Moj. 21, 18.) „Ne puščaj v nemar postave svoje matere, da se ti da lišp na glavo in verižica okrog tvojega vratu.“ (Preg. 1, 8–9.)

2. Pa ne samo kot materi, ampak tudi kot namestnici Kristusuovi smo sv. Cerkvi dolžni pokorščino.

Svojo zapovedovavno moč je sv. Cerkev prejela naravnost od Boga: To nam kažejo besede sv. Pavla, ki jih je pisal duhovščini mesta Efeza; besede so te-le: „Pazite nase in na vso čedo, v kateri vas je sv. Duh škofo postavil, vladati cerkev božjo, ki jo je pridobil s svojo krvjo.“ (Dj. ap. 20, 28.)

Ali ni zadosti jasno rečeno, da ima sv. Cerkev zapovedovavno moč od Boga, da je namestnica božja? Kar tedaj zapove, zapove po volji božji: njene zapovedi so tedaj božja povelja, njene postave božje postave. Jezus Kristus sam je rekel: *Kdor Cerkve ne posluša, naj ti je kakor nevernik in očitni grešnik.* (Mat. 18, 17.) Ravno tako govori tudi sv. Pavel: „Saj veste, kakšne zapovedi sem vam dal. Kdor tedaj to zaničuje, ne zaničuje človeka, ampak Boga, kateri je tudi svojega sv. Duha v nas dal.“ (Tesal. 4, 2.)

Kdo bi si pri tem še upal ugovarjati, da nima kristjan nika-ke dolžnosti, sv. Cerkve ubogati, ubogati svoje duhovne materé, namestnice Kristusove? Vendar se človeku milo stori in sv. nevolja ga mora popasti, ko vidi, kako gine izmed ljudstva pokorščina do sv. Cerkve, posebno po mestih. Tuintam se nič več ne spolnjuje n. pr. postna postava, da se v petek in svetek ne kuha meso brez škofovega dovoljenja in brez potrebe, da celo nalašč, iz samega kljubovanja sv. Cerkvi. Krčme so še posebno dobre za izgovor, češ, ne dobi se postnega v njih in žalibog, to je resnica: pošten kristjan, ki je na potu, redkokdaj, in le če ima srečo, stakne gostilno, ki mu na zahtevo preskrbi postnih jedi. Sploh je postna postava dandanašnji tako olajšana, da še primere ni z ostrostjo posta prejšnjih časov; in še to malo se nekaterim preveč zdi, še to malo nočejo spolnövati.

Ali vzemimo cerkveno zapoved o posvečevanju Gospodovih dni. Koliko jih je n. pr. v mestih, ki ne hodijo v cerkev, o poslušanju pridig še ne govorim ne. Koliko jih je tudi, ki so pozabili na četrto cerkveno zapoved: „Spovej se svojih grehov postavljenemu spovedniku vsaj enkrat v letu in o velikonočnem času prejmi sv. Rešnje Telo.“

Predragi kristjani! znane so vam dolžnosti, ki jih imamo do sv. Cerkve; dolžnosti hvaležnosti in pokorščine. Pojte, spolnövajte jih! blagoslov božji bo nad vami. Amen.

P. J.

Dvanajsta nedelja po binkoštih.

Kaj nam pripomore, da lažje odpuščamo svojim sovražnikom.

Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe.
Mat. 22, 39.

Naš Bog je Bog ljubezni, naša vera — vera ljubezni. Zato pa naš nebeški Učenik zopet in zopet povdarja ljubezen v svojem božjem nauku. *Ljubi Gospoda svojega Boga*, tako pravi, *iz vsega svojega srca, in iz vse svoje duše, in iz vse svoje misli. Ta je največja in prva zapoved. Druga je pa tej enaka: Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe.* In dalje veleva: *To je moja zapoved, da se ljubite med seboj, kakor sem jaz vas ljubil.* In zopet pravi svojim učencem: *V tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako boste ljubezen imeli med seboj.* Pa ne le svoje prijatelje smo dolžni ljubiti po zapovedi božji, temveč tudi svoje sovražnike. Zato nam je Jezus v današnjem evangeliju postavil za zgled Samarijana, ki se je usmilil tudi Juda, ko ga je našel v skrajni potrebi (akoravno so bili Judje in Samarijani med seboj v sovraštvu). Na drugem mestu nam pa tudi govori Gospod naravnost: *Ljubite svoje sovražnike, dobro jim storite, kateri vas sovražijo, in molite zanje, kateri vas preganjajo in obrekujejo, da boste otroci svojega Očeta, ki je v nebesih, kateri daje svojemu solncu sijati na dobre in hudobne, in da dežiti na pravične in krivične. Zakaj, ako ljubite tiste, ki vas ljubijo, kakšno plačilo boste imeli? Ali ne delajo tega tudi cestninarji?* Da bi mogli tudi mi izpolnovati to največjo zapoved Gospodovo, zapoved ljubezni tudi do onih, ki nas žalijo, sovražijo ali celo preganjajo, zato vam hočem danes pokazati trojno močno sredstvo, ki nam bo pomagalo premagati našo k hudemu nagnjeno naravo, ki se upira ljubiti sovražnike, da bomo mogli odpuščati svojim nasprotnikom in si s tem zaslužiti odpuščanje svojih grehov in uživati kdaj božjo ljubezen v nebesih.

1. Srce našega Zveličarja je zares dobrote in ljubezni polno. Kako ljubeznivi so njegovi nauki in mile njegove zapovedi, da res sam lahko govori po pravici: *Moj jarem je sladak in moje breme je lahko.* Kadar je pa moral zaradi našega zveličanja

nam naložiti kaj težjega, takoj se nam je dal za vodnika in nam zaslužil posebno milost, da bi mogli težavo premagati. *Kdor hoče za menoj hoditi, naj zataji sam sebe, in vzame svoj križ nase, in naj hodi za menoj.* Tudi v odpuščanju in v ljubezni do sovražnikov gre naš Odrešenik pred nami in nas vabi, naj hodimo za njim, da bomo prišli tje, kjer je On. O, kako hudo mu je moralo biti v srcu, ko ga je lastni učenec Juda Iškarjot s poljubom izdal, Peter zatajil, kako bridko, ko so ga bičali, s trnjem kronali, pljuvali v njegovo sv. obličje, bili ga v lice, tolkli s trstom po glavi! Kako ga je moralo neizrekljivo boleti, ko so ga slekli na gori Kalvariji, pribili na križ in ga povzdignili med nebo in zemljo! Kdo bi mogel popisati vso neizmerno žalost, ki je navdajala njegovo dušo, ko so se mu v njegovem prebridkem trpljenju še posmehovali in ga zaničevali, rogali se njegovemu ponižanju, norčevali se iz njegove onemoglosti. Grozna krivica se mu je godila, odpro se pa njegova usta in govore besede ljubezni, prošnje za odpuščanje. Velik grešnik, sovražnik njegov, desni razbojnik se obrne s prošnjo k njemu. *Še danes boš z menoj v rajju,* mu govori Odrešenik. Tako ljubezni, usmiljenja in odpuščanja polno je srce našega Gospoda.

Podobo tega križanega Zveličarja ima vsak količkaj vreden kristjan v svoji hiši. To podobo imaš ti v svojem stanovanju, stoji na tvoji mizi, visi nad tvojo posteljo. Križani Zveličar ti je pred očmi, kamorkoli se podaš. Srečaš ga ob cestah in potih, po hribih in dolinah, v gozdih in ravninah, sv. križ ugledaš v svoji molitveni knjižici in visoko gori vrhu zvonika, vidiš ga v cerkvi na vsakem oltarju. Vidiš ga; ali pa slišiš tudi iz ust Zveličarjevih mile besede: *Oče odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo.* Ali veš, komu je rekel Odrešenik: *Še danes, boš z menoj v rajju.* Kadarkoli in kjerkoli ugledaš podobo Križanega, pokliči si v spomin te njegove mile besede in misli si, da tudi tebi kliče: *Zgled namreč sem vam dal, da ravno tako, kakor sem jaz vam storil, tudi vi storite.* Ali ti je mogoče z njim bivati v enem stanovanju, ne da bi se tudi tebi omečilo trdo srce do nasprotnika? Ali ga moreš gledati dan za dnem, da bi ti ne prišla na misel njegova mila prošnja za sovražnike? Ali se nikdar ne spomniš ob njegovem pogledu, da se bo na sodnji dan prikazalo na nebu znamenje sv. križa in bo prišel Zveličar soditi žive in mrtve? Tega se boš pa vendarle spomnil, da ne moreš tedaj iti v kraljestvo ljubezni, v sv. nebesa, ako si se s sovraštvom v srcu ločil

iz sveta. Naj ti kliče križ v tvoji hiši in kjerkoli ga ugledaš v spomin ljubezen Gospodovo do svojih razžalnikov, naj ti kliče v spomin račun, ki ga bo treba dati sodnji dan sodniku, istemu Gospodu Jezusu Kristusu, ki je tako ljubeznivo odpuščal na križu!

2. Drugo sredstvo, ki nas tudi dan za dnem živo opozarja, da moramo odpustiti svojim razžalnikom, je pa molitev, ki nas jo je naučil naš Gospod Jezus Kristus, namreč o č e n a š. O kako modro, kakor nalašč za razžaljence, jo je sestavil nebeški Učenik. *Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom.* Kako pa molimo? Mi prosimo Boga, naj nam ravno tako odpušča naše grehe, kakor mi odpuščamo svojim razžalivcem njihove žalitve in krivice. In, če ti ne odpustiš svojemu žaljivcu, kaj pa prosiš Boga? Ali ne tega, naj tudi On tebi ne odpusti? Ti privoščiš bližnjemu nesrečo, in v očenašu prosiš Boga, naj tudi tebi pošlje nesrečo. Da, dobi se kdo, ki svojemu razžalniku celo želi, da bi se živ pogreznil v peklenko brezдно, in kadar moli očenaš, prosi Boga, naj on tudi njega pahne v večno pogubljenje. Odpusti nam naše dolge tako, kakor mi odpuščamo svojim dolžnikom. Mi ne odpuščamo, še ti, Oče nebeški, nam nikari ne odpusti! Tako se ta sveta molitev spremeni v ustih onega, ki neče odpustiti, v bogokletno, predrzno prošnjo za večno pogubljenje. Ali si že kdaj pomislil ti, ki nečeš bližnjemu odpustiti, v primeri s tvojimi grehi malih žalitev in malenkostnih krivic, ali si že kdaj natančneje pomislil, česar ti prosiš Boga? Glej vsak očenaš, ki ga zmoliš, te tako živo opominja, da moraš odpustiti, ako nečeš biti vekomaj pogubljen. Res ne kaže ti drugega, kot odpustiti razžalniku, ali opustiti sveto molitev Gospodovo.

3. Živ opomin za odpuščanje razžalenj nam je tudi daritev sv. maše. *Če tedaj prineseš svoj dar k oltarju, in se tam spomniš, da ima tvoj brat kaj zoper tebe, pusti ondi svoj dar pred oltarjem, in pojdi poprej se spraviti s svojim bratom in tedaj pridi in daruj svoj dar,* tako nam zapoveduje naš Zveličar. In ti si morda že mnogokrat s srdom in jezo v svojem srcu prestopil cerkveni prag in prišel k presveti daritvi. Ali je mogel biti prijeten Bogu tvoj dar? Glej pred sv. mašo se moli očitna spoved, mašnik in ljudstvo se obtožijo svojih grehov in drug za drugega prosijo odpuščanja pri Bogu. Ali si prosil ti za svojega nasprotnika? Nisi. Glej pričel nisi prav presvete daritve! Kako naj bo torej ljuba in dopadljiva iz tvojih rok nebeškemu Očetu. Oglejmo si

dalje sv. mašo le po poglobitnih delih in spoznali bomo na prvi pogled, da oni, ki ne odpušča, nikakor ne more biti vredno pri ti presveti daritvi. Pri sv. evangeliju se prekrizamo in vstanemo. Prekrizamo se, da pokažemo, da smo kristjani, ali se pa smeš ti imenovati kristjan, ako ljubiš tistega, ki tebe ljubi? Ali ne delajo tega tudi cestnarji? In pozdravljaš le svoje brate, ali ne delajo tega tudi malikovalci? Ako hočeš biti pravi kristjan, moraš ljubiti tudi svojega nasprotnika. Vstanemo pri sv. evangeliju, da pokažemo, da smo pripravljeni živeti po naukih sv. evangelija. In glej, sv. evangelij uči posebno zapoved: *Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe*. Vidiš ti, ki ne odpuščaš svojemu bližnjemu, bi se pri sv. evangeliju ne smel prekrizati, ker nisi pravi kristjan, in obsedeti bi moral med drugimi, ker nečeš živeti po naukih in zapovedih sv. evangelija.

Pri darovanju moramo združiti svoje misli in želje z mašnikovimi mislimi in željami. Kaj pa mašnik misli in želi pri darovanju? On daruje Bogu Očetu brezmadežni dar za sebe, za vse v cerkvi pričujoče, za vse žive in mrtve vernike. Kako se bo torej združil z mašnikovimi mislimi in željami oni človek, ki sovraži svojega bližnjega? Kako bo Bogu daroval za vse v cerkvi pričujoče, ako je med njimi tudi njegov smrtno sovraženi brat ali sosed, kako bo daroval za vse vernike žive in mrtve, ako je bil in je še v sovraštvu z vso domačo vasjo, v nasprotju s celo sosesko ali celo z vso župnijo. Takemu pač veljajo besede Učenikove: *Če tedaj prineseš svoj dar k oltarju . . .*

Pri povzdigovanju se pa vrši na oltarju prav isto, kar se je vršilo na gori Kalvariji. Pod podobama kruha in vina se Odrešenik zopet daruje nebeškemu Očetu za odpuščanje naših grehov. Zopet prosi za svoje sovražnike: *Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo*. Mi obžalujemo svoje grehe in se trkamo skesano na svoje grešne prsi in prosimo odpuščanja. Tudi ti, ki imaš trdo srce do svojega bližnjega, se trkaš na prsi v tem slovesnem trenutku, pa kako si upaš ti, ki nečeš odpustiti svojemu bratu, kako si upaš slišati iz ust Odrešenikovih mile besede: *Še danes boš z menoj v raj*. Ne, ne boš jih slišal, temveč mesto teh ti morajo doneti stroge besede Gospodove: *Ako ne odpustite ljudem, tudi vaš Oče ne bo vam odpustil vaših pregreh*. Kako more obstati pri povzdigovanju trdo srce, kako ne bi mogli odpustiti mi bratom, ako naš Bog in Gospod na oltarju odpušča in prosi za svojo stvar?

Pri sv. obhajilu moramo prejeti Jezusa v resnici ali vsaj v duhu. Sv. obhajilo je pa pojedina ljubezni. V prvih časih krščanstva so se vsi ljudje po cerkvi objemali pred sv. obhajilom, kot se še zdaj duhovniki pri velikih mašah, v znamenje medsebojne ljubezni. Kako naj pa človek, ki ne odpušča, pristopi k mizi Gospodovi? S sovraštvom do brata v srcu? Brez svatovskega oblačila milosti božje? Kako naj s svojim nasprotnikom skupno hrepeni po sv. obhajilu, ko še v gostilni ne mara prisesti k mizi, kjer uživa on svojo telesno jed. Kdor sovraži svojega bližnjega, ta je tudi sovražnik božji po besedah sv. Janeza apostola in kot tak je pri sv. obhajilu to, kar je bil pri zadnji večerji Juda Iškarijot. Njemu sv. obhajilo ne bo v večno življenje, temveč v večno pogubljenje.

Pokazal sem vam tri žive in resne opomine za odpuščanje svojemu razžalniku in mislim, da spričo teh oni, ki neče odpustiti, ne more imeti miru in pokoja nobeno uro svojega življenja. Ne kaže mu drugega, kakor odstraniti sv. križ iz svoje hiše, opustiti molitev očenaša in daritev sv. maše, toda, če to stori, pa zopet ne bo miru in pokoja ne tu na zemlji, ne tam v večnosti; zato je najbolje, da takoj, precej to uro odpusti svojemu razžalniku iz srca. Da bo pa to toliko lažje, vam povem za sklep ganljivo zgodbo takega odpuščanja.

Pred vrati neke cerkve v Parizu je posedal mnogo let vedno na istem mestu berač Jakob in prosil mimoidoče milih darov. V ono cerkev je hodil maševat mlad duhovnik z imenom Pavlin. Bil je bogate, imenitne rodovine in je bil silno radodaren. Vsak dan se je ustavil pri Jakobu in mu je stisnil darček v roke. Nekega dne pa Jakoba ni bilo na svojem mestu, drugi dan zopet ne. Duhovnika je jelo skrbeti, če Jakob morda ni zbolel. Poizve za njegovo stanovanje in ga gre obiskat. Res ga najde bolnega na revnem ležišču. Berač se zavzame, ko vidi duhovnika pred seboj in reče: „O, gospod, vi ste preveč dobri, da pridete k takemu ubožcu.“ „Saj smo duhovniki prijatelji nesrečnih ubožcev,“ odgovori Pavlin, „in midva sva tudi že znanca.“ „Oh, gospod, ko bi me vi poznali, bi drugače govorili. Oh, jaz nesrečnež sem zavržen od Boga in ljudi.“ „O! Boga?“ se začudi duhovnik, „ne govori tako, ako si morda tudi grešil, obžaluj in spovej se in Bog ti bo odpustil.“ „Meni ne bo odpustil,“ odvrne berač. „Kako, da ne, ali ne obžaluješ?“ „Oh, kesam se, kesam,“ vzdihne Jakob, „kesam se že 30 let.“ Toda le s težavo ga je pripravil duhovnik, da je razodel svojo srčno bolest. „Ob krvavi revoluciji,“ tako je začel, „sem bil v službi v gradu bogate družine. Moja

gospoda — grof, grofica, dve hčerki in en sinček, so bila dobrotā sama. Toda jaz sem jih v onih strašnih dnevih preganjanja sramotno izdal. Da bi njihovo premoženje dobil, kakor so obljubili, pokazal sem kraj, kamor so se skrili. Vsi so bili k smrti obsojeni, samo mali sinček Pavlin ne, ker je bil premlad.“ Duhovnika Pavlina je pri teh besedah spreletel mrzel pot, berač pa je nadaljeval: „Ko so bili obsojeni, so vse štiri vrgli zvezane na voziček in jih peljali na morišče. Jaz, zverina, sem gledal, ko so jim odsekali glave. Od tistega časa nimam mfru ne po dnevu, ne po noči, vedno so mi pred očmi. Glejte, tam za zagrinjalom so njihove podobe.“ Duhovnik, bled kot smrt se zgrudi na kolena ob revno ležišče in ostane tako skoro pol ure. Potem vstane, se prekriža in odgrne mirno zagrinjalo in zagleda podobi — svojega očeta in svoje matere. „Jakob!“ se obrne k beraču in reče s tresočim glasom: „Jaz ti hočem od strani božje odpustiti, hočem te spovedati.“ Jakob se je spovedal; ko je bila pa spoved končana, reče duhovnik: „Jakob, ljubi Bog ti je odpustil, pa to ni še vse, tudi jaz ti odpuščam iz ljubezni do njega. Oni, ki si jih ti izdal v smrt, so bili moj oče, moja mati, moji dve sestri.“ Z umirajočimi očmi, v katerih se je poznalo srčno kesanje, se je ozrl berač na duhovnika, ustnice so še gibale besedico „odpuščanje“ in nagnil se je na ležišče in je bil mrtev. — Pojdi in tudi ti tako stori, kot blagi duhovnik Pavlin! Amen.

Ferd. Gregorec.

Praznik Marijinega vnebovzetja.

1. Marija je imela že na zemlji nebesa.

Jezus, kateri te je svojo mater v nebesa vzel — v nebesih kronal.

Čast, rožnivenec.

Praznik, ki ga obhajamo v spomin, da je šel Jezus v nebesa, se imenuje *v n e b o h o d*; praznik pa, ki ga obhajamo v spomin, da je bila vzeta Marija v nebesa, se pa imenuje *v n e b o v z e t j e*. Ta razložek je značilen in potreben. Jezus, kot Bog in človek skupaj, je šel iz lastne moči v nebesa. Marija pa je bila po moči njenega božjega Sina in na njegovo povelje od angelov nesena v nebesa in sicer, kakor je pobožna misel svete katoliške Cerkve, z dušo in telesom. — Kakor trdi sv. Janez Damaščan, bi se nikakor ne spodobilo, da bi v zemlji strohnelo tisto telo, ki je v sebi nosilo začetnika življenja Jezusa Kristusa; in ker Marija nikdar ni bila pod oblastjo greha in tudi brez madeža izvirnega greha, tedaj tudi smrt z njenimi nasledki ni imela

oblasti čez njo. In če od svetnikov častimo njih ostanke in koščice, kako da ravno od Marije ni nobenega takega ostanka? Pa ga tudi biti ne more, ker je bila tudi s telesom vzeta v nebesa.

Danes tedaj obhajamo spomin, ko je Marija, naša mati, bila v nebesa vzeta tudi s telesom, današnji dan je Bog Oče sprejel svojo hčerko v nebeško dedščino, današnji dan je Bog Sin posadil svojo mater na svojo desnico in jo naredil Kraljico nebes in zemlje; današnji dan je sv. Duh svojo nevesto venčal z neverljivim vencem slave. Danes tedaj se posebno živo spominjamo verske resnice, da je Jezus svojo mater v nebesa vzel, da jo je v nebesih kronal. — Oh, kdo bi se ne veselil te sreče Marijine, kdo bi ne želel tudi enkrat deležen postati te njene sreče?

Zares, predragi, Marija je srečna, neizrečno srečna, ker ima v posesti nebesa, tisti del, ki ji ne bo nikoli odvzet. Jaz pa še več trdim, jaz trdim, da je Marija že tudi na zemlji imela nebesa, in kako to mislim, vam hočem zdaj razložiti!

1. Resničen je pregovor, ki pravi: Na zemlji ni nebes! Če pa so vendar kje na zemlji nebesa, tedaj trdimo po vsi pravici, da jih ima nedolžna, čista duša. — Le pogledjmo nedolžnega otroka, ki je bil pri sv. krstu očiščen izvirnega greha in sam še ni storil nobenega greha. Kako nebeško mil je njegov obraz, kakšno angelsko veselje odseva iz njegovega obličja! In če se sam tudi ne zaveda svoje sreče, mu vendar vsakdo na obrazu bere njegovo blaženost, vsakdo čuti, da tak otrok nebesa nosi v svojem srcu. In ko bi otrok tudi potem tak ostal, ko odraste, ko bi se nikdar ne omadeževal s kakšnim grehom, bi tudi potem še nosil nebesa v svojem srcu, in bi se tudi sam zavedal te sreče. Ali žalibog, da toliko otrok, ko odrastejo, Boga žali in tako zgube svojo srečo, zgube svoja nebesa!

Poglejmo pa zdaj Marijo! Nikoli ni bilo takega otroka na svetu, kot ona. Vsak otrok prinese madež izvirnega greha s seboj na svet — ona je bila brez madeža spočeta; nobeden otrok se ne obvaruje v poznejšem življenju lastnih grehov — ona celo življenje ni storila najmanjšega greha. Nji vest ni nikdar kaj očitala. — Ona je bila vedno *milosti* polna, — *Gospod je bil vedno z njo*; ona prijaznosti božje ni nikdar izgubila, ona je bila tedaj vedno srečna, ali recimo naravnost — ona je imela nebesa že na zemlji.

Predragi! Ali so mar to nebesa, če imaš vsega dovolj! ali so to nebesa, če imaš bogastvo, čast, lepoto? ali so to nebesa, če obiskuješ veselice, če hodiš na pojedino in ženitnine, če poslušаш godbo in petje, če nosiš lepo obleko, če se vdeležuješ plesa in iger? — Ne in nikdar ne! — Vse to in še več je užival Salomon, pa se vendar ni nasitil in je slednjič spoznal, da je vse to nečimurnost — in nečimurnost čez nečimurnost! Če imaš tudi vse časne dobrrote, če imaš vse, kar srce poželi, če pa nimaš milosti božje — ti vse nič ne pomaga, in nisi srečen, nisi zadovoljen. — Le če ti vest nič ne očita, le če si v prijaznosti božji, le, če moreš reči: Bog me ima rad — potem si res srečen, potem okušaš vsaj nekoliko nebeško veselje. — In glej, predragi! Tako veselje si lahko večkrat napraviš, če večkrat pobožno prejmeš svete zakramente. Izgubljeni sin ni bil srečen, ko je s hudobnimi tovariši in nečistnicami hodil po krčmah in zapravljal — postal je šele srečen, ko mu je oče odpustil in pojedino napravil!

Povej, predragi! Ali nisi občutil takega veselja tudi ti, ko ti je namestnik božji rekel pri spovedi: *Pojdi v miru, tvoji grehi so ti odpuščeni*. Ali ti ni bilo pri srcu, kakor da si na veliki pojedini in bogati ženitnini. Misel, da si zopet prijatelj božji, da ti vest več ne očita, oh ta misel te dela 'srečnega! Če kje, takrat vsaj nekoliko občutiš nebeško veselje!

In zdaj se čudite! Tako srečo, tako veselje bi kristjan tolikokrat lahko imel, pa noče! Zares o takih se mora reči, da ne marajo za nebesa, ker raje nosijo v svojem srcu težo grehov, nemirno vest, nosijo pekel v svojem srcu! Torej še enkrat: Nebes sicer ni na zemlji, če pa so kje, potem so le v čistem srcu. Kristjan, srečen si le, če ti vest kaj ne očita, Če si v milosti in prijaznosti božji!

2. V čem pa obstoji veselje v nebesih? Največe veselje v nebesih, kakor veste je to, da bodo izvoljeni Boga gledali od obličja do obličja in da se bodo v tem uživanju neskočno veselili. —

In to veselje, predragi, je Marija uživala že nekoliko tu na zemlji. Ona je najdalje in največkrat gledala Njega, ki je Bog in človek skupaj. Marija je Boga gledala že tu na zemlji. To kar nas še le tam čaka, to je ona že imela tu na zemlji! Ona ga je spočela in nosila v svojem telesu; ona ga je rodila in dojila; ona ga je podala Simeonu in Ani — ona ga je vodila v Egipt

in nazaj — ona ga je v nazaretski hišici imela vsak dan pred očmi; ona ga je spremljevala na njegovih potih po judovski deželi, ona mu je stala na strani tudi pod križem, ona ga je pozdravila po vstajenju in ga spremljevala na Oljisko goro pri vnebohodu. — Nobeden človek ni bil tolikokrat in tako dolgo z Jezusom na zemlji, kakor Marija! Zato pa je imela nebesa že na zemlji. Kolikorkrat ga je pogledala, vselej ji je srce trepetalo neizrečenega veselja; zato si pa tudi lahko mislimo njeno žalost, ko ga ni videla tiste tri dni, ko je zaostal v tempeljnu in potem tiste tri dni, ko je ležal v grobu. — Zares prav ima tisti svetnik, ki pravi: Biti z Jezusom, so nebesa — biti brez Jezusa, je pekel!

Predragi! Nekaj takega veselja, kakor ga je imela Marija, pa tudi mi lahko imamo: če namreč Jezusa obiskujemo v zakramentu sv. Rešnjega Telesa in ga vredno uživamo pri sv. obhajilu. — Četudi ga ne vidimo tako, kakor ga je gledala Marija, nas vendar vera uči, da je tukaj pričujoč ravno tisti Jezus, katerega je Marija na zemlji gledala, pestovala, ljubkovala. In ravno tistega Jezusa, katerega je Marija podala Simeonu, sv. Jožefu in drugim, ravno tistega Jezusa prejmemo tudi mi, kolikorkrat pristopimo k mizi Gospodovi! Zares: če vredno in pogosto prejmemo sv. obhajilo, vselej čutimo nekoliko nebeškega veselja. — Po obhajilu nam vse posvetno nekako mrzi, naša duša se raduje v Bogu, svojem Zveličarju, in imamo res nekaj predokus tistega veselja, ki nas tam čaka. Odtod si razlagamo hrepenenje pobožnih duš do tega zakramenta, ko jim je najljubši, kadar morejo biti pri Jezusu in ga morejo gledati vsaj pod podobo kruha. — Kako slabo znamenje pa je tudi za mnoge mlačne kristjane, ki ne marajo hoditi k Jezusu, ki ga tudi nočejo prejemati. O takih se mora res misliti, da tudi ne marajo za nebesa!

3. Tretjič pa je Marija imela nebesa že tu na zemlji v svojem trpljenju! — Kako pa je to mogoče? Saj v nebesih ne bo nič trpljenja — in kjer je trpljenje, tam vendar ne more biti nebes. — In vendar je tako! Saj ravno iz trpljenja se je rodilo veselje, in ravno s svojim trpljenjem nam je Jezus zaslužil in odprl nebesa. In ravno zato, ker je Marija vedela, da iz Jezusovega trpljenja izvirajo največje dobrote za človeški rod, in odrešenje in zveličanje, zato je tudi v svojem in Jezusovem trpljenju občutila tako veselje. Ona je vedela, da ta križ, ki je bil tedaj v sramoto, postane v kratkem najčastitljiveše znamenje, pred

katerim se bodo klanjali vsi narodi na zemlji. Ona je vedela, da bodo njenega Sina, katerega so Judje tako zaničevali, potem molili milijoni vernih kristjanov; ona je vedela, da se bo sad Jezusovega odrešenja častljivo skazal nad pravičnimi stare in nove zaveze; ona je vedela, da je Jezus s svojim trpljenjem in svojo smrtjo odprl nebesa, potolažil nebeškega Očeta in kako se bodo okoli njegovega sedeža zbirali in večno veselili vsi odrešeni od Adama do zadnjega rojenega na koncu časov.

Iz tega, predragi, si moremo razlagati tudi čudno prikazen, da so svetniki pri vsem svojem trpljenju občutili neznano, nekako nebeško veselje. Sv. Terezija je imela navado reči, da bi raje umrla, ko bi ne bilo treba več trpeti (trpeti ali umreti). In sv. Lidvina, ki je 28 let v hudih bolečinah ležala na postelji, je rekla: Gospod, to je moje veselje, da me z bolečinami obiskuješ! In sv. Frančišek Ksaverij, ko je imel truda in skrbi čez glavo, je pri tem občutil tako veselje, da je zaklical: Preveč, o Gospod, preveč je tega veselja! — In če sta Makabejska mati ali sv. Felicita toliko veselja in tolažbe užili, ko sta videli vseh svojih sedem sinov v najgrozovitnejših mukah trpeti in umirati, ker sta vedeli, da si s tem služijo večno veselje v nebesih; oh, kakšno veselje je uživala šele Marija pri smrti Jezusovi, ker je vedela, da se ravno z njegovo smrtjo nebesa odprejo in da ima cel človeški rod pristop do zveličanja, kar popred ni imel.

Vsi, kar nas je tukaj, želimo v nebesa priti. Prišel pa ne bo tje, kdor že zdaj v življenju ne okuša nekoliko tega veselja. Marija je imela že na zemlji nebesa, ker je bila vedno v milosti božji, ker ji vest ni nikoli nič očitala. Marija je imela že na zemlji nebesa, ker je že tukaj gledala ves čas svojega Sina. Marija je imela že na zemlji nebesa, ker je v svojem in Jezusovem trpljenju okušala sladkost večnega plačila. Enako ravnajmo tudi mi. Večkrat pristopajmo k spovedi, zakaj če nam vest nič ne bo očitala, tedaj imamo že tu predokus nebeškega veselja. Večkrat pristopajmo k sv. obhajilu, zakaj tam gledamo in uživamo Jezusa, kolikor je sploh mogoče na zemlji. Pa tudi v trpljenju ne žalujmo, saj trpljenje nam napravlja večno veselje v nebesih. Amen.

J. Ažman.

2. Marija je kronana kot kraljica nebes in mati krščanstva.

Exaltata es sancta Dei Genitrix super
choros Angelorum ad coelestia regna.
Cerkv. mol.

Med mnogimi krasnimi molitvami, s katerimi današnji dan sv. katoliška Cerkev poveličuje sveto božjo porodnico, se glasi neki vzklík tako - le: „Danes je bila Marija Devica vzeta v nebesa; veselite se, ker s Kristusom kraljuje na vse veke!“

Neizmerno je veličastvo, v katero je bila Marija povzdignjena. Ako je bil vnebohod Jezusa Kristusa najslavnejši praznik, ki se je sploh kdaj obhajal v nebesih, gotovo je za tem praznikom vnebovzetje Marijino oni praznik, kateremu se noben drug ne more primerjati

Marija gre v nebesa, kjer je kronana kot kraljica nebes. Kdo neki si more zadostno živo predstaviti, kako slovesen in veličasten je bil vhod Marije v nebesa? Vse, karkoli si more naša pamet o tem misliti, vse to zaostaja daleč za tem, kar se je tedaj v resnici zgodilo. Zato kliče sv. Cerkev vsa zavzeta nad to krasoto: „Devica najmodrejša, kam hitiš, kakor živo se blesteča jutranja zarja? Hči Sijonska, vsa si lepa, vsa si krasna, lepa kakor luna, izvoljena kakor solnce!“

Kako veličasten je bil sprevod Jožefov v Egipt! Bil je postavljen čez vso deželo kot prvi za kraljem. Pred njim je hodil klicar, ki je vsem javno naznanil, da naj pokleknejo pred Jožefom in mu skažejo kraljevo čast, — Kako slovesno je bila sprejeta zmagoslavna Judita v mestu Betuliji, ko je odsekala Holofernu glavo! Vse mesto je bilo po koncu; vsakdo jo je hotel videti. Knez Ozija jo pozdravi v imenu celega mesta ter slavi njeno srčnost v lepem govoru. Jeruzalemski veliki duhovnik Joahim pride s svojimi duhovniki, da vidi to slavno ženo in ji častita za to junaštvo. Vse ljudstvo pa je kar prevzeto samega veselja ter prepeva: „Tu gloria Jerusalem, tu laetitia Israel, tu honorificentia populi nostri.“ Hrib in dol sta odmevala tega slavnostnega petja, in tri mesece se je praznovala ta slovesnost.

A vse to, čeprav je bilo tako krasno, ne more se niti primerjati z ono krasoto in slavo, v kateri se prikaže danes Marija pred prestolom božjim; zakaj pri vnebovzetju Marijinem je Bog sam tisti, ki jo hoče častiti in povzdigniti, je včlovečeni Bog sam, ki krona svojo izvoljeno mater s častjo in slavo.

Ako (po besedah sv. Janeza) *oko ni videlo, uho ni slišalo in v srce človeško ni prišlo, kaj je Bog tem pripravil, ki ga ljubijo*, ako mi niti slave najmanjšega svetnika ne moremo prav spoznati, kako neki bi torej mogli razumeti slavo Marijino, ki je povzdignjena neizmerno nad vse angele in svetnike? In ako jaz to pomislim, vzdihniti moram s sv. Cerkvijo: „O sveto in brezmadežno Devišstvo, s katerimi hvalospevi naj te poveličujem, ne vem, ker nosila si v svojem naročju onega, katerega celo nebesa ne morejo obseči.“

Da bi poveličeval slavo Marijino, ne upam si, a na dve skrivnosti bi vas rad danes spomnil in vam jih razložil. Te dve skrivnostni resnici sta:

1. Marija je kronana kot kraljica nebes, zato se ji spodobi najvišja čast.

2. Marija je kronana kot mati krščanstva, zato moramo v njo po otroško zaupati.

Preslavna kraljica nebes, v tvojo slavo hočem danes govoriti; vzemi nas v svoje materino varstvo!

1. Marija je kronana, in nje krona je lepša in dragocenejša, kakor krone vseh drugih svetnikov, kajti ona je kronana kot mati Najvišjega. Kakor je premagala na zemlji vse druge zaradi svojega dostojanstva kot mati božja, tako je tudi v nebesih neizmerno povišana nad vse svetnike, ker ima svoj sedež najbližje svojemu božjemu Sinu.

Že v nebo vzeta je bila vse drugače, kakor drugi svetniki. Marija je bila vzeta v nebo z dušo in s telesom. Vsakako je morala tudi ona umreti, da je s tem postala enaka svojemu božjemu Sinu; toda Gospod Bog ni dopustil, da bi ono deviško telo strohnelo, ki je nosilo včlovečeno besedo božjo. Čudovito izpremenjeno se dvigne Marijino telo iz groba. Angelske trume ji pridejo naproti in plavajo z njo proti nebesom. Oj, kako veličasten je ta sprevod! -Vsi angeli in svetniki se čudijo tej lepoti in slavi Marijini. Na njo merijo besede visoke pesmi: *Kdo je ta, ki vstaja iz puščave, prepolna veselja, kakor jutranja zarja? Vsa presveta Trojica, Oče, Sin in sv. Duh hite, da poslavé Marijo. Oče nebeški jo pozdravi kot svojo preljubo hčer. Bog Sin jej hiti naproti kot svoji presveti materi, ter jo pelje čez vse kore angelov na najvišjo stopinjo časti, kjer ji določi sedež na svoji desnici. Sv. Duh jo pozdravi kot svojo ljubo nevesto ter ji kliče z besedami visoke pesmi: *Dvigni se, prijateljica moja, in pridi!**

Pridi, nevesta moja, da boš kronana! Vsa presveta Trojica sprejema danes Marijo ter jo vzdiguje nad vse stvari, ter cel nebeški dvor jo spoznava in slavi kot svojo kraljico.

Marija je tako poveljučana zaradi tega, ker je mati božja, a tudi zaradi svojih neštevilnih zaslug. Gospod Bog, ki plačuje vsakega po njegovih zaslugah, je povzdignil Marijo čez vse angele in svetnike, ker je presegala s svojimi zaslugami nje vse. Od prvega trenutka svojega spočetja je bila v stanu posvečujoče milosti božje, in v vsem njenem življenju ni bilo trenutka, da ne bi s čednostmi in zaslugami pomnoževala teh milosti. Bila je neizmerno bogata na zasluženju. Zastonj so se trudili svetniki, da bi čednosti in zasluge Marijine prav slavili, zakaj vsi so morali priznati, da jim to ni moči. Ako pa je Marija vse stvari na zasluženju presegala, bilo je tudi prav, da je dosegla najlepšo krono. To je v resnici ona kraljica, o kateri pravi kraljevi pevec David, da stoji ob strani Najvišjemu: „Astitit regina a dexteris tuis in vestitu deaurato, circumadata varietate.“

Ako torej vemo, da sam troedini Bog tako slavi Marijo prečisto devico, ne smemo se čuditi, da sv. Cerkev vse stori, da bi dostojno poslavila nebeško Gospo. Koliko godov in praznikov praznuje v čast Materi božji! Kako neprenehoma jo hvali in slavi v svojih obredih in molitvah! Kako goreče pospešuje razne požnosti v njeno čast!

Zato pa moramo, predragi v Kristusu! tudi mi se truditi, da dostojno slavimo svojo Mater in Gospo. To je pa še posebno treba v sedanjih mlačnih, mrzlih časih, ko je svet že tako sprijen, da ga ni več sram, ako napada češčenje Matere božje, ako njo, ki je rodila Boga samega, tako zlobno napada in zasramuje. Kdor ima le količkaj srca, mora biti vnet za češčenje blažene Marije device, ki je najbolj mila, dobrotna in ljubezniva. Saj je vse, kar nas uči sv. Cerkev o Mariji, tako lepo, tako vzvišeno, tako ljubeznivo in tolažilno, da mora vsako še tako sprijeno srce kar nehoté imeti spoštovanje in neko skrito zaupanje do nje. In vendar so kristjani, dà, mnogi kristjani, ki ne časté Matere božje. Tem pač veljajo besede Jezusove: *Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!*

II. Imamo torej, predragi v Gospodu, dovolj vzrokov, da preslavljamo Marijo ne samo kot našo Gospo in kraljico, temveč tudi kot našo mater. Marija je naša mati, ker je Jezus, katerega je rodila, naš brat. Ako pa je Jezus naš brat, je Marija naša mati. Marija je naša mati tudi zato, ker jo je umirajoči Jezus na svetem

križu nam izročil kot mater. Tako je sv. katoliška Cerkev vedno učila in verovala. To ime pa je Marija tudi zaslužila zaradi neštevilnih dobrot, katere je njena materina ljubezen vedno ljudem skazovala in jih še skazuje. Zato pa imamo dovolj vzroka, da se veselimo današnjega dne, ker danes kronajo nebesa ono kraljico, ki je naša mati, in sicer mati, ki ima od Boga vso moč in do nas neizrečeno ljubezen. Marija je mati, ki pri Bogu vse premore in je tudi vedno pripravljena, vse za nas storiti.

1. Marija vse premore pri Bogu. Ko je Jezus šel v nebesa, ga je posadil nebeški Oče na svojo desnico in mu dal vso oblast v nebesih in na zemlji. Ko je bila Marija v nebo vzeta, ji je hitel Jezus naproti, da jo je posadil na svojo desnico in ji dal vso moč in oblast. Zato vse premore pri njem. Ko je Salomon prišel za svojim očetom Davidom na kraljevi sedež, je prišla k njemu njegova mati, da bi ga nekaj prosila. Komaj jo zagleda Salomon, stopi hitro s sedeža, gre ji naproti in se ji globoko prikloni. Hitro ji da napraviti krasen sedež ob svoji desnici ter ji pravi: „Prosi, mati moja, ne spodobi se, da bi ti kaj odrekel.“ Tako govori tudi Jezus svoji materi: „Le izrazi svojo željo, preljuba mati; zakaj bilo bi nedostojno, ko bi ti jaz odbil le najmanjšo prošnjo.“

Kdo bi mogel na tem dvomiti? Saj vidimo, kako je Bog že tolikokrat dal ljudem svojo moč, kako ljudem na ljubo delal največje reči, kako je na prošnjo ljudi delal čudeže, smemo-li misliti, da Marija Mati božja ne bo dosegla tega, kar so dosegli navadni ljudje? Ne, ne; ravno zato, ker je mati božja, ker ima svoj sedež na desnici svojega božjega Sina, ravno zato se udeležuje tolike oblasti. Kakor je bil Jezus na tem svetu svoji materi v vsem, tudi v najmanjšem pokoren, tako ji je pokoren še sedaj s tem, da ji ne odreče nobene želje, katero mu izrazi. Marija doseže vse, kar prosi; zato so jo svetniki imenovali „prosečo vsemogočnost“.

2. Kakor Marija pri Bogu vse premore, tako pa tudi hoče nam vedno pomagati. Že tukaj na zemlji Marija ni imela druge želje, kakor razširjati čast božjo in zveličanje ljudi. Sedaj v nebesih spoznava še bolj natančno, kako Bog želi blagor ljudi. Zato je vsa njena materina skrb obrnena v to, da pomaga svojim otrokom, kjerkoli jim more pomagati. Kakor Bog ne odbije nobene prošnje Marijine, tako Marija ne odbije nobene naše prošnje, ker je naša dobra mati. In ravno zaradi tega ima sveta katoliška Cerkev tako trdno zaupanje do Marije. Zato so sv. cerkveni

očetje izrazili celo mnenje, da je zveličanje onih v nevarnosti, ki Marije ne časté in se ji ne priporočajo.

Kristjani, da bi si pač to veselo resnico vzeli k srcu. Da bi pač s prav živim zaupanjem in trdno gorečnostjo iskali pomoči pri Mariji! Kako mogočna je Marijina pomoč za zveličanje duš, spričuje nam nehoté sam hudobni duh. Odkar živi sv. katoliška Cerkev, hudobni duh ne odneha nikdar rovati zoper češčenje Matere božje. Skoro vsi krivoverci so, nahujskani po hudiču samem, rovali predvsem zoper Marijo. To so storili n. pr. Nestor, Vigilancij, Jovinijan, Valdovci, Albižani, Luter, Kalvin in mnogi drugi, ki so napadali Marijino češčenje. Zakaj neki? Reči smemo, da jih je hudobni duh sam k temu nahujskal, ker človeku samemu bi gotovo ne prišlo kaj takega v misel. Ker je na Mariji vse tako lepo, prijetno, ljubeznivo in vabljivo, ni mogoče, da bi jo kdo sovražil in celo napadal. Ako pa se to vendarle godi, godi se po sčujanju hudiča samega. — A zakaj pa ima hudič tako sovražstvo do Marije? Ker ve, da on tistim dušam, ki so v njenem varstvu, nič ne more storiti. Zato jo tako sovraži; zato skuša vzeti ljudem iz srca zaupanje v Marijo. Ako se mu posreči človeka odtrgati od Marije, gotovo ga ima že v svoji oblasti!

Toda, hvala Bogu, Marija je ona žena, ki je peklenški kači glavo strla, ki še sedaj vedno zmaga zoper hudobnega duha. Zato kliče sv. katoliška Cerkev: „Gaude, Virgo Maria, cunctas haereses sola interimisti in universo mundo.“ Čimbolj so jo njeni sovražniki zasramovali, tembolj so pravi kristjani vanjo zaupali. In to po pravici, ker Marija naklanja vsakemu tudi najrevnejšemu svojo materino skrb.

Zato, kristjan, kdorkoli si, pridi k Mariji, svoji materi, zateci se v njeno varstvo! Ona je kronana kot kraljica in drži v roki žezlo usmiljenja in ljubezni. Zateci se k nji, grešnik, ako si izgubil posvečujočo milost božjo. Ne boj se, da bi te ona zavrnila, da bi se obrnila od tebe proč! Ona ne gleda na število grehov, temveč na dobro voljo spokornosti. Zakliči k nji: „O mati moja, Marija! Reši mene grešnika, ki pogine, ako mu ti ne pomagaš. Izprosi mi pravo kesanje in odpuščanje mojih grehov!“ Pridite ve duše, ki imate na poti popolnosti mnogo pretrpeti, ki vas dan na dan sovražniki obdajajo. Zatecite se k Mariji; ona vam bo škit zoper vse sovražnike vaše. Pridite k Mariji vi stiskani vsake vrste, vi bolniki, in vi, ki ste zapuščeni in preganjani; kličite jo z zaupanjem na pomoč!“

Oj, kraljica nebes, preblažena Devica Marija, mi vsi se danes radujemo s teboj vred tvojega častitega vnebovzvetja, ko si dosegla tako neizmerno slavo. Kraljica nebes, ozri se milostno na nas, svoje otroke, ki še tavamo v tej dolini solzâ. O Marija, ti nam zamoreš pomagati! O Marija, ti nam tudi hočeš pomagati. Pokaži torej svojo ljubezen in moč in osramoti sovražnike naše, da srečno pridemo tje, kamor si prišla ti, in te kot kraljico in mater poveljučujemo in hvalimo na veke. Amen. † J. Benkovič.

Trinajsta nedelja po binkoštih.

1. O spovedi.

In ko jih je zagledal, je rekel: Pojdite in skažite se duhovnom. Luka, 17, 14.

Ko je Jezus šel v neko vas, mu je naproti prišlo deset gobavih, ki so od daleč stali in so povzdignili glas, rekoč: Jezus, učenik usmili se nas! On pa jim reče: *Pojdite in skažite se duhovnom.*

Zveličar je bolnike ozdravljaval navadno le z besedo; tako je o neki priliki gobavemu, ki ga je prosil, naj ga očisti, rekel: Hočem, bodi čist. V današnjem sv. evangeliju pa smo slišali, da Jezus ni precej z besedo ozdravil desetero gobavih, ampak jim je ukazal, naj se skažejo duhovnom. Zakaj je Zveličar danes drugače ravnal kakor drugekrati? Nato odgovoriti ni težko, ako pomislimo, da so bili gobavi izključeni iz družbe drugih ljudi, in ako so ozdraveli, so si morali iskati, bi rekel, zdravstvenega spričevala pri svojih duhovnikih, da so smeli zopet v družčino drugih. Ravnanje Jezusovo je bilo tedaj v tem oziru ravnanje modrega moža, ker je ozdravljene opozoril na postavno zahtevo judovsko. Seveda pa je Zveličar hotel tudi pri tem poskusiti njihovo vero, ali ga bodo ubogali, ne da bi prej bili ozdravljeni. In ubogali so ga ter bili že na poti očiščeni.

Jezusovo povelje: *Pojdite in skažite se duhovnom* — ima pa še drug skrivnostni pomen. Gospod je videl v duhovstvu starega zakona, po besedah sv. Janeza Krizost., predpodobo duhovstva nove zaveze, katerega je hotel pooblastiti, da naj človeka očiščuje najhujših gob, gob duše, greha. To pooblastilo

je tudi pozneje res dal svojim apostolom in njihovim naslednikom. Kakor pa je Jezus Kristus tirjal od gobavih, naj se skažejo duhovnikom, ravno tako zahteva od kristjanov, ki so omažeževani z gobami greha, naj se skažejo duhovniku, mu pokažejo stanje svoje duše, se spovejo svojih grehov, in spovednik jih očisti dušnih gob, če le izpolnijo, kar se od njih zahteva.

Predragi v Kristusu: spoved je kristjanu potrebna, naj je že velik grešnik, ali pa se tudi skrbno varuje greha. Onemu, ki je v stanu smrtnega greha, je spoved z d r a v i l o, ki ga očiščuje dušnih gob, onemu, ki je v stanu milosti, pa je v v a r s t v o pred padcem v greh. To dvojno lastnost spovedi vam hočem danes razložiti.

1. Spoved je zakramentalno sodišče, pri katerem je grešnik tožnik obenem in zatoženec; razločuje se pa zakramentalno sodišče posebno v tem od posvetnega, da je zatoženec pri izpovedi oproščen kazni, ako odkritosrčno prizna svoje zmote, medtem ko posvetno sodišče takega kaznuje. Spoved je v tem, da se grešnik skesano obtoži svojih storjenih grehov mašniku, božjemu namestniku, in to spoznanje lastne grešnosti pridobiva grešniku izgubljeno ljubezen božjo in ga vodi na pot pravičnosti.

Spoved na trojni način vpliva na grešnika: P o n i ž u j e ga, ker mu kaže gnjusobo grehov, n a p o l n j u j e ga s kesanjem, d a j e z a d o š č e n j e Bogu za neskončno žaljenje. Ker ga ponižuje, mu s tem iztrga iz srca korenino greha, prevzetnost; ker ga napolnjuje s kesanjem, mu s tem izbrisuje dolg pred Bogom; in ker mu služi v zadoščenje za grehe, ga s tem varuje pogubljenja.

1. Spoved, pravim, ponižuje grešnika, in to v dvojnem oziru: ponižuje ga p r e d s a m i m s e b o j in p r e d s p o v e d n i k o m.

Glavna napaka človekova je, da kaj rad samega sebe izgovarja. Medtem, ko zmirom vidi svoje lepe lastnosti in lepa dela, pozablja svoje grehe in slabe lastnosti. Glejte, za dobro spoved pa je treba natančnega izpraševanja vesti. To izpraševanje in preiskovanje duše pa grešniku, če še ni popolnoma zaslepljen, odpre oči, da vidi, kako zelo omažeževana je njegova duša, kako globoko je zabredel, kako malo dobrega je na njem. Spoznanje samega sebe pa grešniku izpodbije sedež prevzetnosti, na katerem je do sedaj sedel, ker se je imel za poštenjaka pred Bogom.

„Ne bi bil mislil, da sem tak grešnik,“ reče marsikateri po izpraševanju vesti. Milost božja, združena z notranjim osramočenjem, ga pripravi do trdnega sklepa: Nič več mi ne bo greh nakopaval jeze božje!

Še veliko uspešneje pa ponižuje grešnika spoved pred spovednikom. „Spoved“, pravi Tertulijan, „najbolj ponižuje človeka.“ Kako to? Glejte, predragi, grešnik mora pred spovednikom povedati vse smrtne grehe po številu in okoliščinah; razodeti mora, kar je slabega mislil, želel, storil.

Ne zadostuje, predragi, da bi grešnik le rekel: grešil sem; ne, treba mu je natančno povedati, kaj je slabega mislil, želel, storil; natančno mora povedati in reči, n. pr.: Vsled grešnega znanja sem padel v nečisti greh, bodisi, da je bil greh le v mislih ali željah ali tudi v dejanju in besedah; lakomnost me je zapeljala h goljufiji, tatvini, nevoščljivost me je silila k opravljanju in obrekovanju, maščevalnost in jeza me je premagala, da sem preklinjal i. t. d.

Tako razločno, natančno obtožbo pri spovedi je Jezus Kristus zato zapovedal, da bi se grešnik ponižal, ker je prej v grehu ošaboval. Tako poniževanje je Bog zahteval že od naših prvih staršev v raj, zahteval je od njih obtožbe. „Kdo ti je neki povedal, da si nag,“ je rekel Adamu, „razen ker si jedel od drevesa, od katerega sem ti jesti prepovedal?“ (1. Moj. bukve 3, 11.) In kako težaven je bil odgovor na to vprašanje božje že našim prvim staršem. Tajiti si nista upala, odkritosrčno obstati svoje krivde nista mogla, ker sta se sramovala. Adam je dolžil Evo, Eva pa kačo. Tudi od morivca Kajna je Bog zahteval obtožbo. Ta pa je tajil in vsled tega si je nakopal prekletstvo božje. Zakaj pa je vsegavedni Bog od prvih grešnikov zahteval obtožbo, ko je vendar vedel njihove pregrehe? V njihovo ponižanje. To hoče Bog tudi pri spovedi doseči z grešnikom. Greh je prinesel sovražnik božji na svet, ker ga je peklo lepo soglasje naših staršev z Bogom; hudič je s prevzetnostjo začel in človeka pripravil, da je zatajil Boga in hotel sam biti svoj bog.

In še dandanašnji se ta nepokorščina ponavlja pri grešnikih. „Ne bom služil!“ govori v svoji ošabnosti in zato ravna zoper postavo božjo. Ker se je v ošabnosti uprl Bogu, zato mora sedaj v ponižnosti klečati pred spovednikom, mu razodeti svojo dušno sramoto; že tukaj mora okusiti nekoliko tistega osramočenja, ki bi ga moral prestatiti pri poslednji sodbi, ako bi bil obsojen v pogubljenje.

„Ako hočeš biti opravičen,“ pravi sv. Ambrož, „pripoznaj svojo hudobijo, ker to sramotivno priznanje te bo rešilo vezi greha, in te obvarovalo večne sramote.“ Vkloni tedaj, o grešnik, svojo prevzetnost, ponižaj se pred namestnikom božjim, ako hočeš zadostiti božji pravici.

2. Spoved je nadalje najboljšo sredstvo, obuditi v naših srcih pravo kesa nje. Kesanje pa se rodi v naši duši, ako prav živo pomislimo velikost svojih grehov, ko si izprašujemo vest, in to kesanje se še pomnoži, ker ravno takrat, ko se spovedujemo, še posebno občutimo gnjusobo greha.

Da je tedaj kristjan strahu in sramote prevzet, ko kleči pred spovednikom, prihaja odtod, ker vidi vso ostudnost svojega srca, ker se mu vest tedaj najbolj oglašča, pa tudi ker je tedaj milost božja največja. To trojno združeno mu navdaja srce s pravim, resničnim kesanjem. *Grešil sem pred Gospodom!* kliče s kraljem Davidom (2. kralj. 12, 13). Resnično kesanje ga zopet spravi z Bogom, in mir se mu zopet vrne v srce.

3. Spoved slednjič daje Bogu zadošč enje za neskončne žalitve, in rešuje grešnika vseh večnih kazni za smrtne grehe.

Iz lastne skušnje vemo, kako težko je človeku poklekniti k spovednici; kako zelo se mora kristjan premagovati, da razodene človeku reči, ki bi jih najraje samemu sebi skrnil! Ali naj bi bilo to premagovanje, predragi, brez zasluženja? Ali ne bo to zatajenje samega sebe, ta zmaga nad naravno sramoto, to ponižanje Bogu dopadlo in nam pridobilo njegove milosti? Saj pravi sveti Ambrož, da je spoved največja pokora, ki jo Bog nalaga grešniku. Verska resnica je; da je za smrtni greh odločena večna kazen, da pa si jo more grešnik pri Bogu spreminiti v časno, ako se odkritosrčno in skesan o spove. Spoved ima tedaj neko moč v sebi, ki zbrisuje smrtno kazen, in ta moč je v kesanju, združenem s ponižanjem, v obtoževanju samega sebe.

Kako zelo moramo tedaj Bogu hvaležni biti, ker nam je z zakramentom sv. pokore dal pomoček, da si moremo očistiti z grehi omadeževano dušo in uiti večni kazni. Vsem, ki so v smrtne m grehu, je spoved v z d r a v i l o, ki jih očišču je dušnih gob, vsem pa, ki so v milosti božji, pa je varstvo, ki jih varuje, da ne greš e ali da se zopet ne povrnejo v stare grehe.

II. Sv. vera nas uči, da nam zakramenti prinašajo milost božjo, in sicer zakramenti mrtvih nam jo obude, ako je še nismo

nikdar imeli, ali pa, ako smo jo izgubili, zakramenti živih nam jo pa množe. Razentega ima pa še vsak zakrament svojo lastno milost. Tako ima zakrament sv. pokore milost odpuščanja grehov, milost dušnega očiščenja, pa tudi obenem milost, da krepí dušo in jo dela močno v boju z grehom. Spoved je najboljši pripomoček zoper skušnjave. Če so tudi vsi zakramenti studenci milosti božje, ki človeka krepe v dobrem, vendar je sv. pokora najboljše in prvo varstvo pred skušnjavo in grehom. Milost moči v nevarnostih in bojih za dušo, predragi, nam deli pogosta vredna spoved. Spoved dela dušo močno, da je mesenost ne more premagati, da je huda nagnjenja ne morejo potegniti v greh, da v dobrem zvesta ostane trdnim sklepom, ki jih je storila pri zadnji spovedi. Vse te milosti je Jezus Kristus navezal na zakrament sv. pokore. O, spomni se, kristjan, tega, kadar se ti je treba boriti z grešno navado, pa že omaguješ. Tvoja volja sama je preslaba; iskati si moraš pri Bogu pomoči, iskati v pogostnem vrednem prejemanju zakramenta sv. pokore. Tam, pri spovedi, ti Zveličar krepí slabo, utrujeno dušo, tam ti podaja orožje za uspešni boj proti hudemu poželenju. Gotovo, predragi, nikjer drugod ne iščimo vzroka, zakaj toliko kristjanov leta in leta preživi v grešnih navadah, kakor v tem: preredkokrat prihajajo k pozemeljski sodbi božji, zamujajo priložnost, v zakramentu sv. pokore dobiti si čeznatorne moči, s katero bi lahko potem raztrgali satanove vezi.

Obenem je tudi spovednik od Kristusa pooblaščen in pre-skrbljen s potrebnimi milostmi in pomočki, da more grešniku pokazati pravo pot in ga po njej dovesti do pravičnosti. Du-hovnik sedi na božjem mestu v spovednici, on nadomeščuje Kristusa, in v tem smislu mora biti grešniku nepristranski sodnik, ljubezniv oče, skrben zdravnik, moder učitelj. In da omenim le zadnje dve lastnosti, kakor z d r a v n i k spokorniku podaja sred-stva, zdravila, ki naj mu zacelijo dušne rane, namreč pripravna pokorila, ga opozori na nevarnost njegovega dušnega stanja in mu pokaže, kako se more najlaže varovati padca v prejšnji greh, kako more najhitreje izkoreniti slabe navade. Pa v službi dušnega zdravnika se ne sme bati, katerikrat spovedancu prizadejati bo-lečin, rezati in žgati mu nekako dušni prisad t. j. odreči ali od-ložiti mu odvezo, in ga s tem prisiliti, da zapusti grešno pri-ložnost, popravi škodo bližnjemu, se sprijazni z nasprotnikom, sploh da stori, kar mu je v popoljšanje potrebno.

Kakor učenu mu je dolžnost, poučiti, kaj naj grešnik stori, in kaj opusti. Pri mašniškem posvečevanju je prejel svetega Duha in sv. Duh sam ga vodi v spovednici, da more svoj poklic kakor sodnik, zdravnik in učenik rabiti v dušni prid spovedančev.

Zato, predragi v Kristusu, ne moreš boljše ravnati, kakor da se zaupljivo izročiš vodstvu in skrbi spovednikovi, z otroško ubogljivostjo storiš po njegovih naročilih in njegove besede tako sprejmeš, kakor bi ti jih Jezus Kristus sam govoril. *Kdor vas posluša, mene posluša* (Luk. 10, 18.), je Gospod naravnost rekel apostolom. Ne po lastni volji, ampak po navodilu namestnika božjega pri spovedi hodimo po poti proti zveličanju.

Končno naj še omenim, da je spoved tudi dober pripomoček, da se varujemo greha, ker je, kakor sem že omenil, neobhodno združena z osramočenjem grešnikovim. Misel: to se boš moral spovedati; kaj si bode spovednik mislil o tebi, če boš zopet prišel s tem grehom? ta misel je že marsikaterega odvrnila, da ni padel ob času izkušnje. Če pa je vendar dosti spovedancev, ki nič ne napredujejo v dobrem, ampak padajo zmirom v stare grehe, so to navadno le tisti kristjani, ki ali malokdaj gredo k spovedi, ali pa zmirom spovednike izbirajo, ki ravno zato spovednike preminjajo, ker nočejo svojega življenja premeniti. Tisti kristjani pa, ki se prizadevajo dostikrat in dobro pripravljeni, če le mogoče zmirom pri svojem spovedniku očistiti svojo dušo, bodo tudi gotovo napredovali v dobrem, ker jih bo podpirala milost božja in pa previdno vodstvo spovednikovo.

Tako je tedaj, predragi, spoved res zdravilo, ki nas očiščuje dušnih gob in pa varstvo pred padcem v greh. O predragi! poslužimo se pogostokrat tega zdravila, ki nas bo gotovo ozdravilo naših dušnih bolezni! Amen. *P. J.*

2. Posnemajmo čednosti sv. Roka!

(Priložnostni govor za god sv. Roka.)

Ljub je bil Bogu in ljudem; njegov spomin je blagoslovljen. Sirah 45, 1.

Ako hočeš popoln biti, idi, prodaj, kar imaš in daj ubogim, in boš zaklad imel v nebesih; ter pridi in hodi za menoj. (Mat. 19, 21.) Tako je svetoval Jezus mladeniču, ki ga je vprašal, kaj

naj stori, da si zagotovi tem večje plačilo v nebesih. *Ko je pa mladenič slišal te besede, šel je žalosten proč; imel je namreč veliko premoženje.* — Kar se je zdelo temu mladeniču pretrdo in pretežavno, so izpolnjevali premnogi drugi z največjim veseljem, med njimi sv. Rok, čegar god smo obhajali v petek. Njemu se priporočamo, da nas obvaruje s svojo mogočno priprošnjo še posebno kužnih, nalezljivih bolezni, ki so že večkrat strašno morale tudi v naši domovini.

Leta 1554. in 1557. n. pr. je razsajala morilna kuga v Kranju, l. 1563. in 1564. pa v Ljubljani in je tako hudo morila prebivalce, da so mnogi zbežali na bližnje hribe in gore in ustanovili ondi nove naselbine. Ko se je prikazala l. 1679. strašna morilka po Avstrijskem, so postavili kranjski deželni stanovi ob deželnih mejah močne straže. Pod smrtno kaznijo je bilo prepovedano prepeľjavati ljudi čez Savo. Ljubljanski mestni magistrat je zaukazal stroge naredbe in postavil straže ob mestnih vratih. Ljubljanski škof Jožef pl. Rabatta je zapovedal javne molitve in sprevide in po vseh ljubljanskih cerkvah je dal izpostaviti Najsvetejše proti preteči nevarnosti. V naslednjem letu so bile zavoljo iste grozeče nevarnosti prepovedane vse pustne veselice. Tudi l. 1681. je po sosednjih deželah razsajajoča kuga prizanesla naši deželi, in sicer posebno po priprošnji sv. Roka, čegar podobe krasé vsled tega premnoge cerkve in oltarje po naši domovini. Zaobljubljena procesija, ki jo imajo vsako leto ljubljanske župnije v ponedeljek v osmini sv. Roka, v njemu posvečeno cerkev v Dravljje v šentviški župniji, imajo svoj začetek v teh žalostnih časih.

Med svetniki torej, katere Slovenci še posebno častimo, je tudi sv. Rok, čegar mogočni priprošnji so se zaupljivo priporočali ob preteči kugi naši predniki in so tudi zadobili pomoč in varstvo. Posnemajmo tudi mi svoje pobožne prednike in častimo radi sv. Roka! Da smo pa vredni njegove čutovite priprošnje, ga moramo tudi posnemati. V čem? me vprašate.

Sv. Rok je bil tretjerednik, krasno v čednostih duhteča cvetica, vzrasla v duhovnem vrtu serafinskega očaka sv. Frančiška. S svojim zgledom nam kliče:

1. Ne ljubite sveta, temveč Boga!
2. Ljubite svojega bližnjega!
3. Nosite križ za Jezusom!

Ti pa, o ljubljeneč božji in naš mogočni priprošnjik! sprosi nam pri Jezusu in Mariji milost, da izpolnjujemo tvoj opomin in postanemo vredni obljub Kristusovih!

I. Sv. Rok je bil rojen l. 1295. v mestu Montpellier na južnem Francoskem. Njegovi starši, Ivan in Liberija, so bili plemenitega rodu in jako bogati, pa tudi pobožni in so vzgojili kakor pobožni Tobija svojega otroka v strahu Gospodovem. Kakor angelu je odsevalo dečku obličje prezale nedolžnosti. Z največim veseljem je prihajal po zgledu svojih staršev v cerkev in prejemal pogostokrat sv. zakramente. Ponižnost, pokorščina, čistost in dejanska ljubezen do bližnjega so bile prve prekrasne cvetice njegovega v ljubezni do Jezusa gorečega srca. Dvanajstletnega Roka niso prav nič mikale veselice in zabave. Dvajset let je imel, ko mu zboli oče. Pred smrtjo se poslovil od svojega sina rekoč: Moj sin! Čutim, da prihaja ura ločitve. Upam, da mi bo Bog milostljiv. Ker sem v svoji ljubezni do tebe vse storil, da sem te dobro vzgojil, spominjam te še sedaj naukov, katere sem ti vedno dajal. Predvsem ljubi Boga in se ga vselej in povsod spominjaj! Premišljuj pogostokrat trpljenje in smrt Gospodovo! Ne navezuj svojega srca na bogastvo! Pomagaj vsem ubožcem, vdovam in sirotam in usmili se bolnikov! Bodi potrpežljiv in krotak! In ljubil te bo Bog in blagoslavljal te bodo ljudje. — Te besede svojega umirajočega očeta je odslej vedno izpolnjeval. Kmalu potem mu umrje tudi blaga mati, in Rok razdeli po besedah Jezusovih vse svoje imetje in denar med ubožce, potem pa se napoti v spokorni obleki sv. Frančiška proti Rimu, proseč na potu kot prosjak košček kruha. Po Jezusovem zgledu in po vodilu sv. Frančiška je postal ubog.

Ko so se apostoli pridružili Jezusu, so mu rekli: *Glej! mi smo vse zapustili in smo šli za teboj. Kakšno plačilo bomo za to prejeli?* (Mat. 19.) In apostoli niso bili bogati, in vrhu tega so bili že krepki možje, sv. Rok pa je zapustil svet v cvetu mladosti, odpovedal se je vsemu bogastvu in sprejel jarem Jezusov po besedah sv. pisma: *Spominjaj se svojega Stvarnika v dnevih svoje mladosti!* (Prid. 12, 1.)

Kako prekrasen zgled daje sv. Rok vsem, da ne navezujemo svojega srca na svet in njegove navidezne dobrote, temveč da ljubimo predvsem Boga in skrbimo za svojo večno srečo. Posnemaj torej ti, krščanska mladina! sv. Roka v njegovi ljubezni do Boga, prejemaj večkrat Jezusa v svoje srce, da se vname in gori v vsaki čednosti, posebno pa v čistosti, pokorščini in prisrčni pobožnosti. K temu te vzpodbuja sv. Duh: *Dobro je človeku, če nosi jarem Gospodov od svoje mladosti.* (Žal. pes. 3, 27.)

Kar nisi spravljaj v svoji mladosti, kako boš našel v svoji starosti? (Sirah. 25, 5.) *Boga se boj in spolnuj njegove zapovedi!* V tem je prava modrost in tvoja sreča. In vi starši: *Vzredite otroke v poučenju in svarjenju Gospodovem!* (Eiež. 6, 4.) To je najlepša in največja dota, katero morete dati svojim otrokom. Zakaj v dobri vzgoji je zagotovljena časna in večna sreča vaših otrok. Vodite svoje otroke k dobremu s svojim lastnim dobrim zgledom po pregovoru: Besede mičejo, zgledi vlečejo. Ljubimo Boga in spolnujemo njegovo sveto voljo v vsem in vselej, kakor vsak dan vsi molimo in prosimo: Zgodi se tvoja volja! Božja volja pa je naše posvečenje, naše zveličanje. *Iščite torej predvsem božjega kraljestva in njegove pravice in vse drugo* (česar potrebujete za časno življenje) *vam bo privrženo.* (Mat. 6.) Koliko jih je pogubljenih, ki so navezovali svoje srce na svet in njegove dobrote, ki so delali in se trudili samo za svet, za Boga in svojo dušo se pa niso zmenili. In prišla je za nje noč, ko niso mogli več delati. Radi bi še popravili in nadomestili, a v večnosti ni več časa, ni več prilike za zasluženje.

II. Na potu v mesto Rim zvé sv. Rok, da razsaja po mnogih krajih strašna kuga, ki neusmiljeno mori ljudi. Kaj stori tedaj? Ali mar zbeži? Nikakor ne! Zavedal se je naročila svojega umirajočega očeta: Spominjaj se vseh, ki so v potrebah, zavoljo Boga! Spominjal se je tudi opomina svojega duhovnega očeta, svetega Frančiška Seraf.: „Pomislimo, bratje, kaj je naš poklic. Ne samo zavoljo našega zveličanja nas je poklical Gospod Bog s svojo milostjo, marveč tudi v zveličanje mnogim drugim.“ Zato je tudi izpolnjeval zapoved ljubezni do bližnjega, kar je le mogel. V mestu Akvapendente gre precej v mestno bolnico, in hodi po sobah od postelje do postelje, tolaži bolnike, zanje moli in jih pokrižava. Nič se ne boji kužne, nalezljive bolezni. Precej bi izpolnil Jezusove besede: *Večje ljubezni nima nihče, da kdo dá svoje življenje za svoje prijatelje.* (Jan. 15, 13.) To požrtvovalno ljubezen mu poplača Bog že na zemlji! Bolniki, katerim streže sv. Rok, ozdravé; kjer se prikaže usmiljeni Samarijan, izginja kuga. A ponižni svetnik hiti precej, ko vidi, da ni več potreben za postrežbo, v drug kraj, da skazuje ondi vso ljubezen kužnim bolnikom v trdni veri, da streže v svojem bližnjem samemu Jezusu. Koliko se je trudil pri tem, koliko noči je prečul, koliko potov prehodil! Koliko kužnih bolnikov je otel smrti! Mesto za mestom je bilo priča njegove ljubezni do trpečega bližnjega.

To je druga pot, po kateri moramo hoditi za sv. Rokom: Ljubimo v dejanju in resnici svojega bližnjega! Po tej poti je hodil naš Gospod Zveličar, ki je povsodi, kamor je prišel, delil dobrote. Po tej poti je hodil sv. Frančišek Ser., duhovni oče sv. Roka, ko je vse storil v ljubezni do bližnjega. Zato nas uči Zveličar: *Ljubite se med seboj! V tem bodo vsi poznali, da ste moji učenci, ako boste ljubezen imeli med seboj.* (Jan. 13, 34—35.) A zraven tudi pravi: *Resnično vam povem, kar ste storili kateremu teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili.* (Mat. 25, 40.) Kako pa naj posnemamo v tem sv. Roka? Ali naj gremo od mesta do mesta v bolnice in naj strežemo bolnikom? Tega ne zahtevam. Le vsak doma ostani! Tudi doma imaš dovolj prilike, da skazuješ v dejanju ljubezen svojemu bližnjemu. Mogoče imaš v domači hiši bolnika ali veš zanj v bližini: Pojdi k njemu, postrezi mu, mogoče se drugi za to ne zmenijo, skrbi zanj, kolikor moreš, tolaži ga in moli zanj! Poznaš ubožca, vidiš siromaka: Usmili se ga, podpiraj ga, pomagaj mu! Vsaj si slišal, kako ti govori o tem Zveličar! A še drugače lahko pokažeš svojo ljubezen do bližnjega: Veš za človeka, ki je vdan tej ali drugi strasti in grešni navadi: Ta preklinja pri vsaki priliki, oni ali ona živi v grešnem znanju, tretji ne zna nikdar krotiti svojega jezika in jeze, četrti pohujšuje in zapeljuje z brezbožnim življenjem svojega bližnjega itd. Kdo bi našteval vse grehe in grešnike? Tudi ti so bolni, hudo in nevarno bolni na svoji duši. Vsaj je greh hujša bolezen kot kuga, greh umori dušo. Usmili se grešnika! Opominjaj, svari, prosi, uči, moli zanj, da ozdravi, da reši svojo dušo! Poslušaj, kaj govori o tem sv. apostol Jakob: *Bratje moji! Ako kdo izmed vas zajde od resnice in ga kdo vrne: naj vé, da kdor grešnika vrne od njegove krive poti, bo rešil njegovo dušo smrti.* (5, 19—20.)

III. Ko je sv. Rok posvetil vse svoje moči postrežbi bolnikov, napade tudi njega kuga v mestu Piacenci. In kaj se zgodi? Iz bolnice ga zapodé, da ne okuži drugih. Pač res: Nehvaležnost je plačilo sveta. In siromak, ves onemogel, pride z največjim trudom iz mesta v bližnji gozd. A ni se pritoževal. Še molil je: Pač sem zaupal, presladki moj Jezus! da sem tvoj služabnik. Sedaj pa, ko me spoznavaš vrednega svojega trpljenja, vem gotovo, da me ljubiš. V tvoji ljubezni mi je vse sladko in ne bojim se smrti. — Dasi so se izpolnile nad njim psalmistove besede: *Povračujejo mi hudo za dobro in sovraštvo za ljubezen,* (Psalm. 108, 5.) dasi so ga zavrgli neusmiljeni ljudje, Bog vendar ni za-

pustil svojega zvestega služabnika. Vsak dan mu pošilja po psičku hrane v gozd. Ubožcu se kmalu zboljša, da more odpotovati v svojo domovino, ki je bila prav tedaj zapletena v hudo vojsko. Zagrabijo ga kot ogleduha in obsodijo v dosmrtno ječo. Njegov stric je bil mestni sodnik, a sv. Rok se ni hotel dati spoznati. Pet let trpi v ječi, od vseh nepoznan, pozabljen in zapuščen. Tolaži ga samo Zveličar s svojo milostjo. Ko mu opešajo moči in čuti, da se mu bliža smrt, prejme sv. zakramente. Pri tem se — kakor nam pripoveduje legenda — naenkrat ječa čudovito zasveti in na steni se prikažejo v ognju žareče besede: Rok, priprošnjik proti kugi. Sladka je bila njegova smrt in njegova duša je pohitela k Jezusu po zaslužen plačilo. Slovesno so pokopali njegovo truplo in njegovi sorodniki so mu postavili na grobu krasen spomenik in cerkev.

Po kraljevi poti sv. križa je prišel sv. Rok v nebesa. Tudi mi vsi želimo priti za njim v večno veselje. Na to pot nas vabi Zveličar z besedami: *Ako hoče kdo za menoj priti, naj zataji sam sebe, in naj vzame svoj križ in naj hodi za menoj.* (Mat. 16, 24.) *Kdor ne vzame svojega križa in ne hodi za menoj, ni mene vreden.* (Mat. 10, 38.) Kako hočeš prejeti svetnikom enako plačilo, ako nočeš sprejeti križa, truda in bridkosti? Kako hočeš ž njimi se veseliti, ako nočeš ž njimi trpeti? Bog dá v svoji ljubezni vsakemu piti iz kupe trpljenja, da si nabiramo v potrpežljivosti zasluženja za nebesa. K temu nas navdušuje sv. apostol Jakob (1, 2): *V veliko veselje si štejte, kadar padete v mnogotere skušnjave* (bridkosti). In sv. apostol Pavel piše: *Trpljenje sedanjega časa se ne dá primerjati prihodnji časti, ki bo nad nami razodeta.* (Rim. 8, 18.)

Zares! Ljub je bil sv. Rok Bogu, ljub je nam ljudem; njegov spomin je blagoslovljen. Častimo ga torej in spolnjujmo njegov klic: Ljubite Boga, ljubite svojega bližnjega, nosite križ za Jezusom! V tem imamo svoje zveličanje. Tako bomo vredno častili sv. Roka in tako bomo mogli ob svoji smrti uri kakor njegov duhovni oče, sv. Frančišek, zaklicati s kraljevim pevcem: *Pelji me iz ječe, o Gospod! da slavim tvoje ime. Pravični me pričakujejo.* (Ps. 141, 8.) Amen.

P. Klement Grampovčan.

Štirinajsta nedelja po binkoštih.

Božja previdnost.

Poglejte ptice pod nebom, ker ne sejejo in ne žanjejo in ne spravljajo v žitnice; in vaš oče nebeški jih živi. Ali niste vi veliko več, kakor one?

Mat. 6, 26.

V sv. evangeliju nas Gospod uči, kako moramo opravljati dobra dela, da bodo Bogu dopadljiva, nam pa zaslužljiva. Ako jih opravljamo radi sveta, smo prejeli svoje plačilo in ga ne smemo pričakovati od Boga; ako pa jih opravljamo radi Boga, jih svet ne bo cenil, a prejeli bomo plačilo pri Bogu. Od obeh ga ne moremo prejeti, kajti nihče ne more dvema nasprotnima si gospodoma služiti, pravi sv. evangelij, ne moremo torej služiti svetu in Bogu. Da bi pa Bogu toliko lažje služili, je prevzel on sam vso skrb gledé naših časnih razmer; on sam skrbi za vse. Ta njegova skrb pa se kaže posebno v tem, da vse ohranjuje v najlepšem redu. S tem nam daje lep nauk, da preveč ne skrbimo za časne stvari.

O tem hočem danes govoriti z božjo pomočjo.

Previdnost božja se kaže zlasti v tem, da Bog vse ohranjuje in vlada ter za vse skrbi, in sicer skrbi

a) za nežive stvari. Še danes se premikajo zvezde, premika se luna po ravnostisnih prostorih, po katerih so se premikale ob ustvarjenju sveta; solnce je še danes tako daleč oddaljeno od zemlje, kakor je bilo ob prvem početku. Lahko bi se zgodilo, da bi solnce vso zemljo sežgalo, ali pa spremenilo v led, ako bi se namreč preveč približalo, ali pa preveč oddaljilo. Toda božja previdnost ga obdrži vedno na pravem mestu. Previdnost božja stori, da se vedno vrsti pomlad in poletje, jesen in zima; po božji naredbi se vedno vrstita noč in dan, kakor pravi psalmist: „Po tvoji naredbi traja dan.“

Božja vsegamogočna roka obdrži suhi in z vodo pokriti del zemlje v pravem razmerju; Bog zapoveduje rekam in morju, da ostanejo med svojimi bregovi. V zraku nad nami je zbrane vedno toliko vode, da bi vse potonilo, ako bi padla vsa naenkrat na zemljo. Toda Bog v svoji neskončni previdnosti daje deževati v drobnih kapljicah toliko, kolikor je potrebno rastlinam za

uspešno rast. — In pogledjmo pomladi na pisan travnik. Nikdo ni kopal, nikdo oral, nikdo sejal, pa glejte, v kako bujnopisani odeji leži livada pred nami! Božja previdnost je stkala to pisano preprogo iz najnežnejših cvetic, da se razveseljuje nad njimi naše oko in srce. Toda te rastline, te cvetice bodo zveneje, se bodo posušile. Dá, posušile se bodo; toda oni, ki jih je umel ustvariti, je umel tudi dati vsaki seme, da se plodi dalje ter zopet in zopet oživlja oko in razveseljuje srce.

Božja previdnost ne skrbi torej samo za koristno, ampak skrbi tudi za prijetno; ne skrbi samo za to, kar ohranjuje človeka, ampak tudi za to, kar mu sladi življenje. Tako skrbi Bog za nežive stvari, a tudi gledé

b) živih bitij božja previdnost nič ne zaostaja. Vsakemu živemu bitju je Stvarnik vcepil nagon ohraniti si življenje. A previdnost božja je z nagonom vred dala tudi zmožnost ohraniti si življenje, zmožnost poiskati si prikladne in tečne hrane. Toda zopet glejte veliko modrost božjo! Da imajo vsa živa bitja dosti živeža, ni za vse primerna enaka hrana, ampak za nekatere ta, za druge drugačna. Dá, celó nerazumna žival ve razločevati strupena in škodljiva zelišča. — O modrosti in previdnosti božje! Kdo je naučil pajka plesti tako umetne mreže, kamor lovi svoj plen? Kdo je pokazal mravlji napravljati si podzemeljska skladišča, kamor poleti znaša hrane za dolgo zimo? Kdo pové ticam selivkam, kdaj je čas oditi v gorkejšje kraje in kdaj zopet priti nazaj? Kdo jim kaže tako daljno in nevarno pot? — Pač ni težko odgovoriti, da je vse to delo božje previdnosti. Po pravici pravi modri v svetem pismu: *Kako bi pa moglo kaj obstati, ako bi ti ne hotel? ali se ohraniti, ako bi ti ne veleval?* (Modr. 11, 26.) Ti si v svoji neskončni modrosti in previdnosti vsadil v srce tudi najkrutejšim zverinam kal ljubezni do svojih mladičev. Da celó z nevarnostjo svojega življenja jih branijo, ako jim preti nevarnost, ter jih hranijo tako dolgo, da si sami morejo iskati živeža. Ravno ta tvoja previdnost jih ohranjuje v pravem razmerju, da se katera vrsta preveč ne zaplodi ter ne pokončuje druge v škodo in pogin.

Pač je prav razumel previdnost božjo psalmist, ko je pel: *On zagrinja nebo z oblaki in pripravlja zemlji dež. On daje, da trava raste po gorah, in zelišče ljudem v službo. On daje živež živim in mladim vranam, ki ga kličejo.* (Ps, 146. 8, 9.) Če pa tako skrbi za nespametne stvari, koliko večjo skrb pač obrača

c) na človeka, ki je vstvarjen po njegovi podobi. Nobena stvar ni tako slaba, kakor človek. Novorojeno dete bi moralo poginiti brez tuje pomoči. Toda božja previdnost mu je dala skrbne starše, ki čuvajo nad njegovim zdravjem, nad njegovim življenjem leta in leta, predno si more samo kaj pomagati. Ko dorašča, ga Bog pokliče v kak poseben stan, kjer naj bi našel srečo sebi in drugim, ki so z njim v zvezi. Spremlja ga previdnost božja do zadnjega njegovega izdihljaja. Glejte, predragi v Kristusu! tako skrbi božja previdnost za vsakega izmed nas; dá, za vsakega po širnem svetu, za vsakega izmed ogromne množice ljudi, ki šteje toliko milijonov udov. Kako modro je pač vravnano! Vsak dan umrje nad 24.000 ljudi, in vendar ne zapazimó te izgube, ker se precej nadomestijo z drugimi. — Dasiravno pa je človek po telesu slaba stvar, vendar ga je Bog povzdignil nad vse druge stvari, postavil ga je gospodarja vsemu stvarstvu. Koliko živali je močnejših, silnejših od njega in vendar jih ukroti s svojim umom, podvrže si jih, morajo mu služiti. Kolika modra previdnost božje naredbe se kaže tudi tukaj! Vse je uravnano takó, da služi človeku v prid.

Velika je skrb previdnosti božje za človeka kot zemeljsko bitje, a še mnogo večja je za njegov nadnaravni del, za njegovo dušo. Kaj bi tudi človeku koristilo, ako bi se mu na svetu še tako dobro godilo, a za neumrjočo dušo bi ne skrbel. Pa glejte zopet božjo previdnost! Ker si človek sam ni mogel pomagati, poslal mu je Bog svojega edinorojenega sina, da kdorkoli vanj veruje, se ne pogubi, ampak ima večno življenje. Sin božji je postavil zavetišče za vse ljudi, ko je ustanovil sv. Cerkev. Sveta Cerkev napaja svoje vernike z nebeškimi resnicami, da ne omagujejo na potu skozi življenje; nasituje jih z nebeško jedjo sv. zakramentov, posebno s kruhom življenja v presv. Rešnjem Telesu. To vse pa ima trajati do konca sveta, in da bo resnično tudi trajalo, mora izprevideti, kdor s paznim očesom motri zgodovino sv. Cerkve do današnjega dne. Precej iz početka svete Cerkve se je ves svet zarotil proti njej, ves svet jo je sklenil uničiti. Ni imela drugega branitelja, nego dvanajst ribičev, oboroženih z mečem večnih resnic, in premagali so vse. Boriti se je imela ob raznih časih z mnogovrstnimi sovražniki, a vse je slavno premagala. Se-li ne kaže tu očitno previdnost božja? Kdor tukaj noče videti roke Gospodove, je slep; kdor tukaj ne moli previdnosti božje, je izgubil vso vero.

Ker je Bog v svoji neskončni previdnosti tako skrben za vse stvari, posebno pa še za človeka, mora pa človek tudi svoje posvetne skrbi izročiti v božjo roko ter *iskati najprej božjega kraljestva in njegove pravice*. Če se vdamo preveč posvetnim skrbem, če skrbimo preveč za časni obstanek, zelo razžalimo Boga, ker ne zaupamo njegovi previdnosti. To nam tudi naš Zveličar sam prepoveduje, rekoč: *Ne skrbite za svoje življenje, kaj bote — — — Iščite najprej božjega kraljestva in njegove pravice in vse drugo vam bo privrženo*.

Ko je bil sv. Frančišek Ksaverij namenjen v Indijo in je ladjin načelnik po kraljevem ukazu naročal, česa mu je treba, da ne bo trpel pomanjkanja, je odgovoril: „Kdor ničesar ne potrebuje, ne trpi nič pomanjkanja. Hvaležen sem kralju za njegovo skrb, toda še več sem dolžan božji previdnosti, in gotovo ne moreš zahtevati, da bi postal do nje nezaupljiv.“

Zaupajmo torej na božjo previdnost in ne delajmo si nepotrebnih skrbi. Nebeški oče najbolje ve, česa nam je treba; izpolnimo le v vsem njegovo voljo in potem se bomo lahko ravnali po besedah Jezusovih: *Vso svojo skrb nanj zvrnite, ker njemu je skrb za vas*. Amen. H.

Priložnostni govori.

O čitanju knjig in časnikov.

(Konec.)

To vse pa ne stoji na prvi strani, temveč se izrekuje počasni korak za korakom, dokler se slednjič čitatelj v svojem verskem prepričanju ne zbeha. Tako se vera zastruplja. Sem spadajo: Schopenhauer, Hartmann, Büchner itd.

Presodimo sedaj še n e n r a v n e k n j i g e. „Gorje!“ pravi Gospod, „ki hudo imenujete dobro in dobro hudo.“ Kje se to zgodi večkrat kakor v slabih knjigah? Papir je potrpežljiv. O strasteh se predstavljajo najdrznejše podobe, vse se opravičuje in se slika z najpodlejšimi barvami. Srce postane razpoloženo za strast, razum si slika nesramne podobe, se v to vsanja in v tem pogine.

Razum zgubi jasen pogled med tem, kaj je prav in kaj ni prav. V takih knjigah se opisuje n. pr. kako opazi soproga nag-

njenje svojega moža do druge žene; kako vidi, koliko njen mož v tem trpi in ne more premagovati te svoje naklonjenosti. Spozna, da je ona ovira njegove sreče in se umori, se obesi, da postane mož prost. — Tak dogodek se slika kot idealen, kot lep. Pred ta zgled se vodijo čitatelji in čitateljice, da ga občudujejo ali celo posnemajo. Koliko pregreh se povečuje v eni sami knjigi!

Nezvestoba kot nepremagljiva — neznanska zmota; odobravanje takega nagona je — hudodelstvo; samoumor kot junaštvo je — brez pogoja sramotni čin. Take pregrehe se povečujejo, take karikature pokvarjenih duhov se stavijo kot ideali. V tisoč izpremembah ali varijacijah se pregreha povečuje. Pravijo, da knjiga „Werther's Leiden“ je več samoumorov provzročila, nego šteje črk. Koliko družinskih žaloiger ima Zola na vesti!

V lekarni, kjer se strupi hranijo, je zapovedan dvojen zapor. Tudi mora mrtvaška glava biti na tistih posodah naslikana. Take knjige pa so tudi strup ne le za dušo, temveč tudi za telo. Zato se mora na vsa steklena vrata bukvarn, za katerimi stoje take knjige na prodaj, naslikati mrtvaška glava; mrtvaška glava se mora naslikati v vseh sobah, kjer na mizi leže, mrtvaška glava na skrinje, s knjigami napolnjene, da se ve že naprej, da tukaj se gre za umor in za hudodelstvo.

Koliko staršev zdihuje nad svojimi otroki. Zakaj pa? Oh, berilo! Nesposobni so za vsako resno stvar, romantične ideje, nesrečna znanja, samoumori jim gredo po glavi. Tako berilo se jim je dovolilo, zdaj pa se čutijo nasledki!

Neki misijonar pravi: Kjer otrobje in želod kot živež leže, tam že vemo, kdo se hrani. Tako se tudi človek spozna po knjigah, ki so njegova hrana.

In sedaj še slabi časniki! Vse, kar sem dejal o slabih knjigah, velja o slabih časnikih v stoteri meri. Zakaj tukaj se moralni strup redno vsakih 24 ur čez cele dežele in ljudstva razlije in se vcepi v kri ljudi, z ravno tisto lažjo se na en dan toliko in toliko tisoč ljudi okuži, ravnotista resnica se na en dan v toliko tisoč in tisoč glavah zasuče, ravno tisto sovraštvo in zaničevanje do vsega dobrega se v toliko tisoč in tisoč srcih zažge.

In to uničujoče delo se dogaja v s a k d a n, celo leto; tam, kamor velike knjige ne pridejo, kjer za velika dela ni razuma in veselja, — v širših krogih ljudstva, katero, čim manj drugih reči čita, se tem trdneje drži tega, kar mu njegov časnik pove.

Nič, kar je pogubnega v slabih romanih, ne manjka časnikarskim romanom; toda v tem so še nevarnejši, ker so navadno še podležji, še bolj nemoralni nego uni. Razen tega se uživajo v malih koscih s toliko večjo željo in zastrupljajo srce in duha onim, ki za daljše romane nimajo časa.

Poleg romanov so politična poročila. Ako so pisana s slabim namenom, sledi iz tega samoobsebi — pokvarjeno javno mnenje. Vsak zločin zoper Cerkev, vero, nrvnost se hvali, opravičuje, zakriva, — ljudska zavest se pači; — kar je za Boga, za Cerkev, za nrvnost, to se pači, graja, zaničuje, zasramuje.

Mož, ki se poteguje za Cerkev, pravico, čednost, se obrekuje in zasramuje; kdor pa dela zoper vse sveto in dobro, tisti se hvali kot junak.

Potem pridejo dnevne novice; vse mogoče grdobje, marsikdaj pod krinko začudenja, se pripovedujejo na drobno. Umor, samoumor, dvoboji, nesramnost se slikajo z vso zvijačo; v poročilih o sodnih preiskavah je nekak pouk v vseh mogočih pregrehah. Strah pred tem se v ljudstvu splošno mori.

Kaj šele i n s e r a t i! Mnogokrat je najnesramnejši del izmed vsega in ima pozive k bližnji priložnosti in k vsemu hudemu.

Take časopise imeti brez silnega vzroka je smrtni greh. Zakaj prvič ti škodujejo, če ti hočeš ali nočeš; je star rek sovražnikov Kristusovih: „Le lagajte se, nekaj vendarle zmercm ostane.“ Ti se zbegaš v svojih dobrih načelih, zbegaš se v svojih sodbah.

Toda, če bi pa tebi res ne škodovali, škodujejo, drugim, tvojim o t r o k o m, tvojim p o s l o m in zastrupijo hišo. In če tudi to ne, škodujejo s tem, ker ti daješ slab zgled.

In če tudi to tajiš: ti plačuješ tak list! Ti podpiraš torej s svojim denarjem pregreho ljudskega zastrupljenja. Ti plačuješ pisanje onih člankov, ki Boga zasramujejo, Kristusa taje, cerkev zaničujejo; ti plačuješ napade na neumrjočnost duše, na existenco Boga, na vse, kar ti je sveto. Ti si s svojim denarjem sokriv, da so tisoči goljufani za svojo vero, za upanje večnega zveličanja, da se obrekujejo papež in škofje, duhovniki in menihi, da nevera zmaguje in se vera zatira.

S svojim denarjem si kriv, da se nedolžnost zastruplja, nrvnost razširja, umor in samoumor uči, se slabi inserati objavljajo — k vsemu temu podajaš roko s tem, da z denarjem to podpiraš.

In ti se imaš vendarle kot dobrega katoličana, ti si varuješ vero, ti si nimaš nič očitati? Kako se pa glase tuji grehi? V drugih greh privoliti, drugih greh hvaliti, k grehu molčati, greh pregledati, greha se udeležiti.

Ako to ni udeležitev greha drugih, in privoljenje v greh, potem sploh ne vem, kaj je to udeležiti se greha drugih ljudi, ali k njih grehu molčati, in sicer k toliko hudemu in za toliko tisoč.

Ti bi ne hotel niti krajcarja dati, da se strup kupi, s katerim bi se ljudje zastrupljevali. Glej, ti pa plačuješ leto za letom morda po 20, 30, 50 gld. za strup, s katerim se duše zastrupljajo, s katerim se goljufa človeštvo za svoje najdražje svetinje. In ti pri tem ne najdeš prav nič hudega, da se udeležuješ pri mešanju teh strupov!

Ne, noben katoličan ne sme kupovati slabih knjig ali naročevati si slabe časnike; vso laž in obrekovanje mora katoličan odganjati od hiše, ne sme podpirati, in ne v svoji hiši trpeti.

Ako se to zgodi, potem je naravno, da bodo dobri časniki zacveteli, potem bo namesto strupa zdrava hrana prodirala v ljudsko zavest. Potem bo zavladal zdrav duh, življenje po veri, in nenravnost in hudobije se bodo pomanjšale. Zato moja zadnja beseda: Pri ljubezni do Boga, do Kristusa, do Cerkve, do duše, do bližnjega, — proč s slabimi knjigami in časniki! Jaz sem katoličan, jaz ne čitam nobenih krščanstvu sovražnih knjig, jaz ne dam niti krajcarja v zastrupljenje ljudstva!

† J. Benkovič,

Duhovne vaje za Marijino družbo.

I. Bogu moramo služiti!

Poučeval sem verouk pri kaznjencih. Med drugim vprašam enega: „Povejte mi, čemu smo na svetu?“ In mladenič molči. Ni mi vedel odgovora. Vprašam drugega. Kaj odgovori? „Da delamo.“ Vprašam tretjega: „Da trpimo.“ In ne eden ni znal točno in natančno odgovoriti. — Poreče mi kdo: Kaj pa poprašuješ take, ki so v ječah; taki so vsi izprijeni in nevedni. To sem si mislil tudi sam. In zato poskusim tudi drugod. Prilичno stavim isto vprašanje trgovskemu učencem, drugič rokodelskemu vajencem, pa le tampatam kateri mi je znal lepo odgovoriti na vprašanje „čemu smo na svetu.“

In s tem vprašanjem stopam sedaj tudi pred vas, predragi! „Čemu smo na svetu?“ Prepričan sem, da tudi tukaj ne bi znali vsi odgovoriti jasno in razločno, mnogi pač, verjamem, a vsi ne! Gotovo je to žalostno. Če vidimo nam neznane stvari in reči, recimo kake nove stroje in druge priprave in naprave, ki jih dandanes proizvajata moderna tehnika, vedno vprašamo kot pametni ljudje: čemu je to? zakaj je to? A človek, krona in cvet vidnega stvarstva, gospodar zemlje, ne vpraša sebe nikdar: čemu sem na svetu, nikdar se ne potruži poučiti se o tem vprašanju. Ali ni to nespametno? Pa še veliko bolj nevarno je to, ker od tega, da znamo odgovoriti na ono vprašanje, je odvisna večna sreča naša. Toda zopet ni dosti, da znamo samo odgovoriti, moramo tudi znati tako živeti. Kaj veseli me, če mi ta ali oni odgovori z besedami sv. Ignacija Loj.: „Človek je ustvarjen, da Boga Gospoda našega hvali, ga časti, mu služi in tako izveliča svojo dušo.“ Dobro, vrlo dobro si povedal, a če pogledam tvoje življenje, moram reči, da je tvoje življenje velikanska laž. Da, predragi, to je najhujše: poznati resnico in ne po nji živeti. To nasprotstvo med teorijo in prakso, kakor pravimo, ali med resnico in življenjem je pogubna laž, pogubna tako, da mnogi vkljub temu, da so pozunanje kristjani, zgreše svoj večni namen in večno srečo.

Pa li veste, kaj je temu krivo? Resnice se pre malo zavedamo, premalo jo imamo pred očmi, pa se žalibog tudi premalo potrudimo poživiti in podkrepiti v sebi to resnico. Da, da, koliko se trudite za stvari posvetne, minljive, grešne: ni vam škoda ne denarja, ne časa, ne zdravja in tudi ne poštenja. A ko vam zastoj ponujamo zveličavni nauk božji, ko vas kličemo: *Pridite, sinovi, poslušajte me, strahu božjega vas bom učil*, najdete izgovorov in vzrokov vedno dovolj, da se ognete in odtegnete, pri tem pa vedno bolj in bolj pozabljate prvo in temeljno resnico, da moramo služiti Bogu, da je to namen našega življenja, da smo za to na svetu.

Namen duhovnih vaj, katere smo danes pričeli v imenu Gospodovem in zanašajoč se na njegovo milost in pomoč, pa je, poživiti in potrditi svoje dušno življenje: popraviti, kar je napačnega, potrditi kar je dobrega, potrjeno dvigniti do vedno večje popolnosti. Zato pa moramo začeti prav pri temelju. In prvo premišljevanje nam bo služilo v to, da si odgovorimo: Zakaj moramo Bogu služiti? Člo-

vek bi rad Bogu ušel kakor uide materi poskočni otrok, se mu izneveril, pustil njegovo službo in mu jo odpovedal, rad bi se otresel božje nadoblasti, a zastonj vse: Bogu moramo služiti!

O Gospod, uči me storiti po tvoji volji, ker moj Bog si ti!
Tvoj dobri duh naj me vodi na pravo pot! (Ps. 142, 10.) Pokaži mi, kaj naj storim, da ne bom vzdihoval ob svojem koncu: „Zastonj sem živel!“

Človek tudi v naravnem, vsakdanjem življenju ni nikdar tako prost in svoboden, da ne bi drugi ljudje imeli do njega kake pravice. Pravico imajo do nas — večje ali manjše — starši, bratje, sestre, sorodniki, prijatelji, dobrotniki, znanci. Nobenemu teh ne morem reči: „Ti mi nisi nič mar, nimaš do mene ničesar.“ Največje pravice pa ima do nas Gospod Bog, pravice tako velike, tako svete, da jih noben pameten človek ne more utajiti in se jih tudi Bog sam ne more odpovedati, tudi ko bi hotel ne!

Pa kakšne so te pravice? Prvič ima Bog do človeka pravico in mu mora človek služiti, ker ga je ustvaril. Bog ti je dal življenje, in vse kar si in imaš: njegov si! Človek: moreš li utajiti, da ti ni dal Bog življenja. Kadar mi kdo to dokaže, tedaj mu porečem: ni ti treba služiti Bogu. Jaz ostanem vedno sin svojega očeta in svoje matere, in nikdar ne morem reči, da mi je kdo drug oče, katera druga mati, in zato sem jima dolžan ljubezen in spoštovanje tudi preko groba. Še veliko manj pa se morem otresti Boga in mu reči: Ti me nisi ustvaril, nimaš nad menoj ničesar, ampak vedno ostane večni Bog moj Stvarnik, jaz pa mu zato vedno dolžan pokorščino.

A Bog te tudi ohranja, o človek! Pomisli tudi to! Vsak trenutek živiš od njegove dobrote. Tako je uredil red in postave v naravi, da ti daje narava vsega potrebnega za življenje ali pa si je moreš pridobiti z močmi, ki ti jih je dal Bog. Vsak dih tvojih ust, vsak udarec tvojega srca, vsak utrip tvojih žil je navsezadnje le delo čudovito modrega in vsemogočnega Boga. Naj ti Bog le en trenutek odtegne svojo močno tebe ohranjajočo desnico: kaj bo s teboj? — Premineš brez sledu, v par letih ne bo nihče več vedel zate, kakor hitro ti vzame Bog življenje. Torej bolj odvisen si od Boga, kakor katerikoli otrok od matere. Ako brezvestna mati zapusti svoje dete in je vrže proč, usmilijo se ubogega črvička dobra srca. Pa kdo naj vsprejme tebe, ako te zapusti Bog? Ljudje? Oni minejo prej ali slej in gredo pot vsega mesa: pa boš nanje zidal? — Mislimo si, da bi močan

mož držal otroka za obleko nad globokim prepadom: samo izpusti naj in v par trenutkih bo otroka samo kupček razdrobljenih kosti in razbitega mesa! Kaj bi rekli, ko bi se drznil oni otrok moža griziti, suvati, brcati, praskati, ga celo udariti? Kako neumna predrznost, bi rekli. Toda tisočkrat bolj predrzen si ti o človek, ki govoriš Bogu, tudi z besedo, največ pa s svojim lahkomiselnim grešnim življenjem: „Ne bom ti služil, ne maram zate!“

Kajpada, tudi od rešil te je Bog, to veš; ali ni ti mar in ne zavedaš se, da ima Bog ravno zato še več pravic do tebe. Velika, dušna in telesna nesreča je prišla nad človeka po grehu Adamovem. Človek je moral vsepravičnemu poplačati dolg tako velikansk, da ga ne bi mogel sam nikdar poravnati. Obenem pa je zapadel nadoblasti satanovi. A prišel je Sin božji in te odrešil. On je zate plačal dolg in potolažil jezo Očetovo, on te je iztrgal satanu iz krempljev. Pa ne bi služil Bogu? Recimo, da ima kdo prav mnogo dolga; noč in dan premišlja, kako bi potolažil upnike, ki so čedalje bolj silni, ah, in tam na mizi že leži napoved rubežni: boben bo pel, z doma bo moral ali pa celo v ječo, in že sega po vrvi, da se obesi — a čuj, nekdo potrka na vrata: usmiljen človek, ki je slišal o njegovi stiski, pride in položi predenj toliko denarja, da more poplačati vse dolgove. O, kako vesel in hvaležen mu bode, kako ga bo častil in pripovedoval in hvalil njegovo dobrotljivost vsem sosedom in znancem. Če pa tega ne stori, je črna, nehvaležna duša, podel, ničvreden človek. In kaj si ti človek, ti kristjan, ako ne maraš služiti Bogu, ako se sramuješ spoznavati ga, ako tiščiš za ljudmi, a ti Boga ni mar nikdar, nikjer. Glej, Bog ima do tebe take pravice kakor nihče drugi, in zato moraš, moraš najprvo, najbolj, predvsem služiti Bogu.

Majhno je človeško srce, a prej bi napolnil in zasul brezdanje morsko brezdno nego izpolnil in napolnil in zadovoljil človeško srce. Pa česa išče to nemirno srce? Miru in sreče. Le edino to ga more zadovoljiti, utešiti, napolniti. Sedaj pa vedi, o človek, in zapomni si dobro: ako hočeš tu na tem svetu dobiti miru in sreče: služi Bogu! Ubogaj me, sicer boš lovil srečo do zadnje ure in iskal pokoja do smrti, pa boš razočaran, goljufan moral reči: „Prijetelji, izgubil sem toliko in toliko let!“

Predragi, da ne porečete: hm, je res ali pa ni, kar pravi, preudarite prav mirno sami tole:

Želja po sreči je človeku prirojena, in vse kar dela in počne, dela in počne, da bi bil srečen. Le poslušaj starše, čemu se trudijo in trpé: „E. meni že ne bo nikdar več dobro na svetu, a moji otroci naj bodo srečni, to bo moja sreča.“ Vsakdo upa sreče, si jo želi, jo išče, trpi zanjo. Pa kdo je položil to burno, pekoče koprnenje po sreči v človeško srce? Kdo drugi, nego naš Stvarnik, ki nas je ustvaril take. Izvirni greh je to hrepenenje po sreči skalil le v toliko, da se človek tako rad zmoti in išče sreče v grehu in grešnih stvareh, a ne v Bogu. In tega koprnenja v resnici ne more zadovoljiti nihče drugi ko Bog. Dokaz: vzemimo, ti iščeš sreče v veselem uživanju; dobro, in recimo, da ti užitki niso grešni: vesela godba, zabavni razgovori, prijetni izleti in izprehodi i. t. d. Vse to te veseli, a kmalu mine in izgine, ostane le prijeten spomin in stoži se ti, če misliš nazaj, če gledaš za minulo izgubljeno srečo. Grešni užitki pa poleg tega še puščajo trpko zavest greha in zaslužene kazni. Ali je to sreča? Ne; človek si želi sreče, ki bi nikdar ne minila, ki bi mu je nihče ne mogel vzeti in ukrasti: a tako neminljiv je samo Bog, in zato so resnično srečni v tem življenju samo oni, ki se ga tu na zemlji oklenejo v živi veri in mu zvesto služijo, pa ga bodo enkrat v nebesih posedli na večne čase. — Lahko bi sedaj še navajal dokazov, kako so bili največji grešniki, ki so uživali življenje do sita in je pili v polnih požirkih, vendarle vedno nesrečni, prav kakor trdi sveti Duh: *Brezbožneži nimajo miru, govori Gospod Bog.* (Isai. 57, 21.) *Govore, mir, mir, a ni mir.* (Jerem. 6, 14.) Lahko bi tudi dokazal, kako so bili zvesti služabniki božji mirni in zadovoljni tudi v najhujših dnevih, saj tako je peval David: *Velik mir imajo oni, ki ljubijo postavo.* (Ps. 118, 165.) Pa pustimo to in prepustim to resnico Vam, da jo razmišljate še sami, le eno bi še opomnil: danes je silno veliko nezadovoljnosti na svetu, vse križem menjavajo ljudje stanove in poklice, prebirajo službe ter nimajo nikjer obstanka: danes to, jutri drugo, danes tukaj, jutri tam, danes tako, jutri drugače. Vsepovsod neka mrzlična nervozna nestalnost. Odkod to? Ali so v resnici pobožni, Bogu udani, krepostni ljudje taki? Ljudje ne marajo služiti Bogu, ampak radi bi videli, da bi Bog služil njim; ne marajo izpolnjevati njegove volje, pač pa hočejo, da izpolnjuje On, večni njihovo voljo, in zato ni miru, ne sreče. Kdor pa se udaje in prepušča Bogu in čimbolj se udaje, je srečen in miren ter tembolj srečen; zemske stvari sicer rabi, ker jih mora, a njegovo srce je pri Bogu, in vedno le želi: služiti

kolikor mogoče brez ovir in zvesto, služiti samo Njemu. — Naj vam tu, predragi, podam še eno misel, a prosim, pazite natančno, do me boste prav umeli. Marsikdo trdi, da ni vse vkup nič res, kar uči vera. Torej vzemimo tako - le: ali je res ali pa ni res. Ako ni res, kar vera uči, potem smo pač norci, da še toliko pošteno živimo: živimo kakor se nam zljubi, uživajmo kar se le da, in ko bomo v užitkih tako oslabeledi, da ne bomo mogli več, pa v smrt! Ako je pa res, kar vera uči, smo spet norci, če ne živimo tako in ne najdemo sreče, miru in zadovoljnosti, ki jo daje vera. Služimo Boga, bodimo pametni in živimo po naukih vere, pa bomo tudi na tem svetu imeli mnogo solnčnih dni. Recimo da je mogoče, da nima vera večnega plačila in je vse samo izmišljotina, vendar bi jaz za svojo osebo hotel biti veren, ako le najdem v tem miru srca zlate zadovoljnosti in tihe sreče.

Naj te misli še enkrat povzamem. Vsak pošten človek ima kolikor toliko čut za pravičnost: boli ga, če se mu godi krivica, boli ga pa tudi, če se godi krivica komu drugemu. Poleg tega pa imamo v sebi tudi čut za srečo: sebi jo želimo, želimo tudi drugim. In ta obojni čut nam kliče: služi Bogu. Bog ima do nas svoje pravice: nikar mu jih ne kratimo, sicer ubijamo v sebi čut pravičnosti, in gorje nam potem: Pravici zapademo kot žrtve v večni nesreči brezkončnega pogubljenja. Pa tudi želja po sreči naj nas stori voljne služiti Bogu: sicer smo nesrečni že na tem svetu. Torej, kakorkoli preudarimo stvar: najbolj pametno ravnamo, ako služimo Bogu, to je edino dobro za nas.

Poreče kdo: menil sem, da nam pove kaj novega, to smo že davno slišali, pa še mnogo lepše je povedal ta in oni. Tako, torej ste pričakovali, da vas bom tu zabaval z novicami in ugajal vaši radovednosti? Zmotili ste se, kakor sem se jaz nad vami: vi pravite namreč, da ste vse to že slišali. Kaj slišali ste? Pa zakaj niste tako živeli? Zakaj se vam zdi, da vam dela Bog krivico, ko vam kliče: „Gospoda Boga služi in njega moli?“ Zakaj ste zanikarni v molitvi, tako malomarni v prejemanju sv. zakramentov, tako nevoljni v nadlogah, tako malogoreči za čast božjo, zakaj tako neradi poslušate besedo božjo? Zakaj, zakaj? Vse to ste vedeli, pravite, in vendar živite, kakor da ne veste? Kaj naj vam rečem? Dajte, izberite vi sami priimek, ki vam gre radi takega polovičarstva, radi tolike brezbriznosti. Da, da, brezbriznost, predragi: vi premalo cenite Boga in božje reči, vzamete vse tako za šalo in zabavo, ko je vendar vera naša resna, nad vse resna

stvar, ki nam odpre nebesa ali peklo, kakor jo že obrnemo in uporabimo.

Dosti; jutri dalje. Danes se obrnimo k Gospodu Jezusu in recimo: „Gospod, rekel si, da si ti *pot, življenje in resnica*; pot smo izgrešili, življenje nam je prazno, resnice nam ni mar, ker smo poslušali posvetnjaške ljudi. A danes se nam je že malo zasvitalo, da tako ne gre dalje. Kreniti hočemo odločno k Bogu: Gospod, razsvitluj nas, podpiraj nas, da te najdemo in pri tebi ostanemo.“ Amen.

Fr. Sal. Watzl.

Pogled na slovstvo.

A.

1. Četrto izvestje „Društva za krščansko umetnost“ v Ljubljani za leta 1903—1906. — Ljubljana, 1907. Založilo „Društvo za krščansko umetnost“. 8°. Str. 62. Tisk „Katoliške tiskarne“

Lično izvestje nas seznanja z mnogovrstnim delovanjem „Društva za krščansko umetnost“. To društvo si je stavilo kot eno prvih nalog, da se priščeje in ohranijo, oziroma dostojno prenove krščanske umetnine. Temelj takemu delu je pa kolikor mogoče natančen izkaz vseh umetnin, ki so se ohranile. V ta namen je v letošnjem izvestju objavil društveni tajnik, gospod Josip Dostal, z veliko trudoljubivostjo sestavljen točen pregled slovenskega, hrvaškega in nemškega slovstva o cerkvenih umetninah ljubljanske škofije. V drugem članku „Početek inventarizacije cerkvenih umetnin na Kranjskem“ objavlja isti gospod pisatelj popis načrtov, fotografij in drugega, kar ima društvo in kar služi poznavanju domačih umetnin. Dve drugi razpravi v „Izvestju“, namreč: „Stara kartuzijanska cerkev v Pleterjah“ (spisal Fr. Avsec in „O nekaterih starih pečatih“ (spisal J. Dostal) sta krasna prispevka k našemu slovstvu o cerkvenih umetninah. — Za ohranitev starin cerkvene umetnosti je naredilo društvo v preteklem letu važen korak. Zbrane starine — po številu 111 — je razstavilo v „Rudolfinumu“, kjer ostanejo last društva, pa bodo mnogo bolj dostopne za ogled in proučenje. Zbirka sicer še ni bogata, vendar pa zanimiva. Zelo važen n. pr. za našo kulturno zgodovino je gotski krilni oltar iz pričetka 14. stoletja. — Posebno blagodejno deluje „Društvo za krščansko umetnost“ s tem, da presoja načrte za nove cerkve, oltarje, slike, kipe i t. d. Lepo število novih cerkev in raznovrstnih cerkvenih predmetov, izvršenih po pravilih liturgike in krščanske umetniške tradicije, smo dobili na Kranjskem po zaslugi imenovanega društva. Društvo je tudi prav srečno vodilo restavriranje ljubljanske stolnice.

Ker že govorimo o društvenem delovanju, naj opomnimo še, da je društvo tudi začelo delovati v smislu § 3. društvenih pravil, ki pravi, da bode društvo oskrbovalo pouk z besedo (in s tiskom) v krščanski umetnost sploh in v raznih strokah njenih na podlagi liturgičnih določil in krščanske tradicije.

Društveni tajnik, gospod Josip Dostal, je imel o ljubljanskem katoliškem društvu rokodelskih pomočnikov poučen tečaj o slogoslovju kot podlagi za uspešen pouk v umetni obrti. (Glej „Slovenec“ l. 1907., št. 141, prloga). Posebno srečna misel je bila, da so se jeli umetni obrtniki, kot kiparji, pasarji, ključavničarji in mizarji sistematično poučevati v cerkveni umetnosti, kajti za vedno lepši razvoj cerkvene umetnosti je potrebno, da bodo mojstri, ki delujejo za cerkve, dobro poučeni v vseh cerkvenih zahtevah in predpisih. Veselo znamenje je, da tudi „Društvo za krščansko umetnost“ šteje med svojimi člani lepo vrsto umetnikov in umetnih rokodelcev.

„Društvo za krščansko umetnost“ razvija torej živahno delovanje. Naj bi ne bilo nobenega duhovnika, ki bi ne bil redni član tega prekristnega društva!
S.

2. *Leposlovna knjižnica. II. zvezek.* Stepni kralj Lear. Povest. Ruski spisal I. S. Turgenjev. Poslovenil Fran J. — Kdor je čital Shakespearjevega „Leara“, bo pač že vnaprej slutil nezgode stepnega „Leara“. Pa kljub temu je pripoved privlačna od kraja do konca. Osobito značaj Harlova je risan mojstrsko, kakor zna le Turgenjev, čigar portret krasi ta zvezek. Nič ni v toku pripovedovanja prazne navlake, pretirane sentimentalnosti, omladnih opisov in vzdihovanj; prizor za prizorom gre brzo naprej, v kratkih poglavjih, krepko, samorašče in ognjevito, kakor so ljudje na stepi. Obup nesrečnega očeta, ki poruši trdosrčnima hčerama rodni dom, je stopnjevan s čudovito fineso do silovitosti in besnosti.

Hiša ob Volgi. Povest. Ruski spisal S. Stepnjak. Poslovenil Josip Jurca. — Se bere prav lično. Opisuje preganjanje in rešitev ruskega političnega zločinca. Kaj izrazito je detajlirano slikanje naravnih prizorov. — Prevod je vobče prav zadovoljiv. Tudi ta zvezek Leposlovne knjižnice najgorkeje priporočamo. — Zvezek velja broširan 1 K 20 vin, vezan 2 K 20 h; s poštino 8 vinarjev več.
Vc.

3. *Novosti iz slovenskega protialkoholnega slovstva.* — Slovensko protialkoholno gibanje je obogatelo z novimi spisi. Izšla je druga številka protialkoholne knjižnice *Sveta vojska* v drugi izdaji. (Ljubljana, 1907. Založilo društvo „Abstinent“, tiskala „Katoliška tiskarna“ Cena 40 v.)

Pisatelj originalno in prepričevalno osvetljuje kralja alkohola ali „Turka“, ki gospodari v naši deželi. Popisuje njegovo vrednost, nevarnost in pogubnost. Navaja posledice nezmernega pijančevanja: škodljiv vpliv na zdravje in propad verskega življenja. Nezumno pijančevanje razdira družinsko življenje, onečašča nedelje in praznike.

Knjižica ima bogato vsebino, krase jo tudi primerne slike. Pisana je res za ljudstvo.

Pisatelj pozivlje vse na delo zoper alkohol in izborno razpravlja o pripomočkih: o zmernosti in zdržnosti. Navdušuje se bolj za drugo, ker v boju, ki se danes bije, velja brez primere več „zdržnik“ kot „zmernik“.

Želim najiskrenejše, da se razširi knjižica do zadnje koče!

Nadaljna pridobitev protialkoholnega gibanja je novo glasilo *Zlata Doba*. Izhaja v Postojni. Tiska „Katoliško tiskovno društvo“. Cena glasilu za to leto 2 K.

Velika ideja zmernosti in zdržnosti zahteva nujno glasila, ker gibanje potrebuje novega, stalnega in rednega bodrila.

Program novega lista je izražen v prvem članku „Naši cilji in naša barva“. „Cilj naš je: osvoboditi naš narod jarma alkoholizma. Želimo pa delovati pozitivno.“ Pisatelj pričakuje „pozitivne pomoči in podpore vseh dobromislečih.“ Pisatelj pravi, da alkoholno vprašanje obsega celo skupino drugih vprašanj. Zato hoče program lista razširiti in obravnavati tudi druga vprašanja, ki so v najtesnejši zvezi z alkoholnim vprašanjem n. pr.: potratnost, varčnost, mehkužnost, vprašanje o hrani, obleki in stanovanju itd. — Krona celega programa je misel: Nazaj k začetniku narave — Kristusu križanemu! Da, zavoljo Kristusa križanega odpoved vsaki alkoholni pijači. To je možatost in značajnost ter ljubezen do njega, ki nas je nad vse ljubil.

Zanimiv je spis „Alkoholizem in naši poslanci.“ Poslanci morajo delovati na to, da država z zakoni omeji pijančevanje. Dalje se razpravlja v listu o načrtu postave zoper pijančevanje, ki so ga predložili državni zbornici dne 13. marca 1900 poslanci dr. Schöpfer, dr. Roser in tovariši. — Zelo poučen je članek profesorja P. A. Weissa z naslovom „Brez reforme pitja — ni reforme socialne.“ Pisatelj je znan po svojih socialnih spisih in zato pozna družbo in njene rane in zna svetovati tudi primerno zdravilo. — Kanonik Andrej Kalan razmotriva v članku „Zlata doba“ o protialkoholnem gibanju. Piše o Francozih, katere je absint (narodna pijača) pripeljal do popolne dušne, telesne in politične onemoglosti. Nasprotno pa na Danskem — v deželi zdržnosti — vlada blagostanje, rednost, ukaželjnost in zadovoljnost. To ljudstvo, ki je bilo pred 30 leti Angležem v zasmeh, se dviga, in največ zaslug zato ima treznostno gibanje. Pisatelj pozivlje na delo, da se tudi naš narod začne dvigati. „Zlato Dobo“ najtopleje priporočamo. D.

B.

1. *Benzingerjeva „Naturwissenschaftliche Bibliothek“.* Kdor pozna prizadevanja modernih darvinistov in monistov, posebno tistih, ki se zbirajo krog znanega naravoslovnega društva „Kosmos“, in vidi, s kako čudovito spretno in zapeljivo poljudno pisavo popularizirajo naravoslovne pridobitve, porablajoč pri tem vsako najneznatnejšo priliko, da lopnejo po krščanskem svetovnem naziranju, ta šele ve prav ceniti Benzingerjevo naravoslovno zbirko. Dočim si publikacije podobnih podjetij, zlasti imenovanega „Kosmosa“, v temeljnih vprašanjih nasprotujejo, in kar sanjari Bölsche, popravlja Mayer, nazadnje pa oboje skupaj zavriže Teichmann, preveva Benzingerjeve knjižice skoziinskozi enoten duh razboritega učenjaka in temeljitega poznavalca naravoslovne literature, moža, ki si je pridobil ime zlasti v geologiji in stoji na višku naravoslovnih raziskavanj. Ta mož je P. Martin Gander, O. S. B., profesor naravoslovja v Einsiedelnu v Švici.

Vsi dosedanji zvezki so pisani večalimanj v plemenitem apologetičnem tonu, ki ni nikjer moralizujoč in vsiljiv. Kajti pisatelj nam vedno in povsod popolnoma nepristransko navaja po vestnem raziskovanju pridobljene naravoslovne podatke, tako da se čisto naravno in neprisljano pokaže, da rezultati naravoslovne vede nikakor ne nasprotujejo krščanskemu naziranju.

V naslednjem se hočemo ozreti na kratko na zvezke 4 - 7; oceno prvih treh je namreč „Duhovni Pastir“ že prinesel. (Glej „Duhovni Pastir“ I. XXII., stran 313.)

Št. 4. — *Die Bakterien*. Von P. Martin Gander, O. S. B. Mit 23 Textillustrationen. — Benzinger & Co. Einsiedeln etc. 1905. (VIII+160.) K 1'80.

S tem zvezkom nas pisatelj popelje na najbolj čudovito polje v organski naravi. Z večšim in spretnim peresom nam razkazuje na eni strani neznatnost bakterij in njihovo preprosto in enostavno organizacijo, na drugi strani nam pa opisuje njihovo življenjsko delovanje, rast, razvoj in množitev. Tu podrobno spoznamo učinek bakterij pri gnilobi in vrenju, obenem pa, kar je posebno praktičnega pomena, pojem in bistvo nalezljivosti in pogubonosni vpliv bakterij pri takozvanih nalezljivih boleznih, kakor kolera, difteritis, influenza, kuga, jetika i. dr.

Vvod v praktično bakteriologijo to delce nikakor ni, pač pa podaja splošen in kolikor mogoče popoln pregled rezultatov te vede, ki so v prvi vrsti za ljudski blagor neprecenljivega pomena. Zato se nam vsebina tega dela zdi jako pripravna za izobraževalna društva.

Št. 5 in 6. — *Die Pflanze in ihrem äußeren Bau*. Von P. M. Gander, O. S. B. Mit 117 Illustrationen. — Benzinger & Co. Einsiedeln 1905. — (X+334 K 3'60.

Koreniko, steblo, list in cvet, sad in popke rastlin v njihovih najraznovrstnejših oblikah in razlikah nam razlaga pisatelj in pojasnjujejo mnogobrojne ilustracije. Temeljito poznanje rastlinske fiziologije in pa najnovejša biološka metoda mu nudi često priliko, da nam pokaže čudoviti ustroj najmanjših in najneznatnejših rastlinskih delov in njihovo smotrno ureditev za posamezna življenjska delovanja — in indirektno s tem vpliv božjega duha, ki veje v naravi.

Št. 7. — *Die Uhren*. Ein Abriß der Geschichte der Zeitmessung. Mit 65 Illustrationen. Von P. Fintan Kindler, O. S. B. — Benzinger & Co. Einsiedeln etc. 1905. (VIII+189.) K 1'80.

P. Kindler mora biti pač strokovnjak v urah, ker z nenavadno spretnostjo popisuje najstarejše primitivne časomere, njihovo izpopolnjevanje, ure na kolesa in uteži in najfinejše urarske izdelke švicarskih tovarn. Človek kar strmi, ko vidi, koliko naravnost genialnih misli, koliko bistroumnosti, marljivosti in naporov je bilo treba, predno smo prišli do današnjih ur, katerih važnosti in pomena se zavemo šele tedaj, ko kam „prepozno“ pridemo. — Ker ima knjižica mnogo praktičnih navodil, kako ravnati z uro, jo navijati itd., jo priporočamo vsakemu posestniku prepotrebne kronometra. K.

2. *Religion in Salon und Welt*. Reflexionen von Ansgar Albing (Mgr. Dr. v. Mathies, Geheimkämmerer Sr. Heiligkeit. Regensburg etc. (Fr. Pustet) 1907. Str. 175. — Cena broš. K 1'44, vez. K 2'—. Pisatelj je nanizal dvajset globoko zamišljenih refleksij o ravnodušnosti in pravi lepoti, o dobrohotnosti, o religiji in „politiki“, o čtivu in verski pokorščini, o družabnih oblikah in zunanjih odlikovanjih, o samoti in prostosti, o duševnem zdravju in bogastvu, o dobrodelnosti i. dr. Uvodom pa izrecno povdarja, da ne nudi kake nove vere in tudi ne reformnega katolicizma, ampak samo nekaj misli prastarega krščanstva, ki naj bi se uveljavilo povsod, v salonu in v širnem svetu, in sicer po geslu: „Omnia instaurare in Christo.“ K.